

1469 (2022-2023) – Nr. 1
ingediend op 8 november 2022 (2022-2023)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
uitgebracht door Koen Daniëls, Katrien Schryvers en Freya Saeys

over de uitvoering van de aanbevelingen
van de onderzoekscommissie
naar de veiligheid in de kinderopvang

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding:

Voorzitter: Stefaan Sintobin.

Vaste leden:

Koen Daniëls, Veerle Geerinckx, Elke Sleurs, Tine van der Vloet, Katja Verheyen;

Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters;

Maike De Rudder, Katrien Schryvers;

Freya Saeys, Maurits Vande Reyde;

Ann De Martelaer, Jeremie Vaneekhout;

Freya Van den Bossche.

Plaatsvervangers:

Allessia Claes, Freya Perdaens, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Jeroen Tiebout;

Yves Buysse, Ilse Malfroot, Frieda Verougstraete-Deschacht;

Vera Jans, Kurt Vanryckeghem;

Gweny De Vroe, Emmily Talpe;

Johan Danen, Celia Groothedde;

Conner Rousseau.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Inleidende toelichting	5
1.	Toelichting door Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, voor Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afwezig	5
1.1.	Kinderopvang, veilig en toekomstgericht.....	5
1.2.	Stuurgroep.....	6
2.	Toelichting door Katrien Verhegge, administrateur-generaal van het agentschap Opgroeien	7
2.1.	Kerncijfers	7
2.2.	Voortgang in het agentschap Opgroeien.....	7
2.3.	Personeelstekorten in de kinderopvang	10
3.	Toelichting door Karine Moykens, secretaris-generaal van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	10
3.1.	Versterking van Zorginspectie	10
3.2.	Aanbevelingen van de onderzoekscommissie	11
4.	Voortzetting van de toelichting door Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, voor Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afwezig	12
4.1.	Crisismanagement	12
4.2.	Besluiten van de Vlaamse Regering	12
4.3.	Begroting 2023	13
4.4.	Begroting 2023: verhogen van subsidiebedragen	13
4.5.	Begroting 2023: extra plaatsen met subsidie	13
4.6.	Begroting 2023: agentschap Opgroeien en Zorginspectie	13
4.7.	Arbeidsmarkt.....	14
4.8.	Toekomstperspectief	14

II.	Gedachtewisseling	14
1.	Vragen van Koen Daniëls	14
2.	Vragen van Lise Vandecasteele	16
3.	Vragen van Hannes Anaf	17
4.	Vragen van Freya Saeys	18
5.	Vragen van Katrien Schryvers	20
6.	Vragen van Ilse Malfroot	22
7.	Vragen van Celia Groothedde	23
8.	Vragen van Freya Perdaens	26
III.	Antwoorden van minister Benjamin Dalle	27
IV.	Antwoorden van Katrien Verhegge	30
V.	Antwoorden van Karine Moykens	32
VI.	Replieken	33
	Gebruikte afkortingen	37

Bijlagen: zie de [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

Op dinsdag 11 oktober 2022 hield de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding een gedachtewisseling over de uitvoering van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang.

De commissie wisselde van gedachten met:

- Karine Moykens, secretaris-generaal Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;
- Katrien Verhegge, administrateur-generaal agentschap Opgroeien; en
- Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, voor Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afwezig.

De verslagen en andere relevante documenten van de onderzoekscommissie naar veiligheid van de kinderopvang zijn verspreid als *Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1176/1-14.

De presentatie en het aanvullende antwoord zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Inleidende toelichting

1. Toelichting door Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, voor Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afwezig

1.1. Kinderopvang, veilig en toekomstgericht

Minister *Benjamin Dalle* zegt dat de situatie in de kinderopvang weinig evident is en talrijke uitdagingen opwerpt. Hij vestigt de aandacht op vier elementen die aan de grondslag liggen van de actielijnen die hij toelicht. Ten eerste zijn er de vaststellingen en aanbevelingen van de onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang (*Parl.St.* VI.Parl. 2021-22, nr. 1176/14). Ten tweede zijn er de aanbevelingen die voortvloeien uit de audit waartoe de opdracht werd gegeven door voormalig minister Wouter Beke. Er is, ten derde, het plan 'Veiligheid en handhaving' van Leo Van Loo. Ten slotte is er logischerwijze rekening gehouden met de beleidslijnen van de Vlaamse Regering die betrekking hebben op het uitbreidingsbeleid en de evaluatie van de dienstverlening van het agentschap Opgroeien ten aanzien van de kinderopvang.

Samen met het agentschap Opgroeien en het Departement WVG zijn op basis van die elementen een veertigtal actielijnen voorbereid die moeten leiden tot een veilige en toekomstgerichte kinderopvang. Die actielijnen worden de komende periode verder uitgevoerd en geïmplementeerd.

De actielijnen kunnen worden onderverdeeld in operationele organisatie, samenwerking, en beleid in de strikte zijn van het woord. De eerste twee assen vallen voornamelijk onder de verantwoordelijkheid van het agentschap Opgroeien en de inspectiediensten van het Departement WVG. De derde as veronderstelt decretale en regelgevende initiatieven, naast budgettaire engagementen die door de Vlaamse overheid genomen moeten worden. Een aantal zaken is al gerealiseerd of wordt op korte termijn opgenomen. Andere zaken zullen meer tijd vergen.

Met dat alles wil minister Benjamin Dalle de kinderopvang opnieuw aantrekkelijk maken en de veiligheid ervan vergroten. Daarnaast streeft hij ernaar om het vertrouwen van de bevolking in de kinderopvang en in het agentschap Opgroeien te herstellen en te versterken.

1.1.1. *Operationele organisatie*

De tabellen op de slides 4, 5 en 6 geven de streefdatum voor de validatie en de realisatie van elke actie aan. Op de tabel als bijlage bij dit verslag wordt bovendien aangegeven op welk element een antwoord wordt geboden.

Onder de as 'Operationele organisatie' vallen voornamelijk uitdagingen voor het agentschap Opgroeien en Zorginspectie. Het volstaat te verwijzen naar de herziening van de handhavingsprocedures, de werking en aansturing van het klantenbeheer, de hervorming van inspecties en de evaluatie van MeMoQ.

1.1.2. *Samenwerking*

De focus ligt in de eerste plaats op de samenwerking tussen het agentschap Opgroeien en Zorginspectie. Daarnaast is er de samenwerking met het openbaar ministerie, het VECK of de sociale partners.

1.1.3. *Beleid*

Onder die as vallen alle acties die door de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement opgenomen moeten worden. Dat onderdeel valt uiteen in drie grote thema's. Er worden enkele decretale wijzigingen voorbereid om het voorzorgsprincipe te verankeren. In de onderzoekscommissie is vaak benadrukt dat men geen risico kan nemen wanneer het om de integriteit van baby's en peuters gaat.

Ten tweede is er een reeks uiteenlopende beleidsinitiatieven, zoals investeringen in het groeipad en het uitbreidingsbeleid. Er zijn recent enkele maatregelen genomen maar ook de komende periode worden enkele voorstellen gevalideerd op het niveau van de Vlaamse Regering of de bevoegde minister. Die beslissingen zullen verder geoperationaliseerd worden door het agentschap Opgroeien en Zorginspectie. Ten slotte wordt werk gemaakt van een duurzaam toekomstperspectief, met als titel 'Kinderopvang wordt een Groeiplek'.

1.2. *Stuurgroep*

De bevoegde minister volgt de uitvoering van de plannen van nabij als lid van de stuurgroep, die voorts bestaat uit de kabinetschefs, adjunct-kabinetschefs, de twee leidende ambtenaren en de crisismanagers. Het management van het agentschap Opgroeien is versterkt. Het mandaat van Leo Van Loo werd verlengd om de ICT-plannen, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 8 juli 2022, te operationaliseren. Sedert 5 september 2022 is Yves Demaeght van KPMG toegevoegd aan het management van het agentschap Opgroeien. Hij moet de werking en de processen in het klantenbeheer en voorzieningenbeleid (specifiek de opvolging van de kinderopvanginitiatieven) evalueren en optimaliseren.

Hij moet bovendien het governance model evalueren in het licht van de aanbevelingen over integriteit en veiligheid. Hij moet verbetervoorstellen formuleren om te komen tot een model dat beter in staat is om de aanbeveling over veiligheid en integriteit te ondersteunen, met daarin begrepen de rol en de positie van het agentschap Opgroeien. Voorts moet de samenwerking met Zorginspectie op alle niveaus verbeteren. In aansluiting op de aanbeveling van de onderzoekscommissie om alle organisatiepijnpunten bloot te leggen moet hij werk maken van verbetervoorstellen met het oog op een betere interne organisatie en op het herstellen van het vertrouwen van de externe stakeholders.

Het actieplan omvat veertig actielijnen waarnaar altijd wordt verwezen in de rapportering aan het Vlaams Parlement. Het moet beschouwd worden als een levend document: achter elke lijn zitten plannen en documenten die worden opgevolgd en

geüpdatet. Ze maken het mogelijk om transparant te communiceren met het Vlaams Parlement en stakeholders.

2. Toelichting door Katrien Verhegge, administrateur-generaal van het agentschap Opgroeien

2.1. Kerncijfers

Katrien Verhegge begint met kerncijfers die de actuele toestand voor veiligheid en handhaving in de kinderopvang duiden. In 2022 zijn er tot en met 4 oktober 234 gevaarsituaties gemeld en 721 klachten ingediend. Andere belangrijke kerncijfers op slide 10 zijn het aantal adviezen tot handhaving van Zorginspectie, het aantal locaties in handhaving, het aantal opheffingen van vergunningen en schorsingen, en ten slotte het aantal gerechtelijke dossiers waarin het agentschap Opgroeien zich benadeelde partij stelde.

Er is een significante stijging van de instroom op alle fronten. Het aantal ontvankelijke klachten lag begin oktober 2022 de helft hoger dan in 2021. Het aantal procedures 'gevaarsituatie' is verdubbeld. Het aantal adviezen tot handhaving van Zorginspectie is meer dan verdubbeld. Het is belangrijk de stijging te bekijken in functie van het gestegen aantal inspectiebezoeken. Het aantal adviezen stijgt in absolute cijfers maar niet in relatieve.

De totale instroom leidt tot meer signalen. Het agentschap Opgroeien gaat met elk van die signalen aan de slag, wat leidt tot een verdrievoudiging van het aantal locaties in handhaving.

Er is voorts een stijging in absolute cijfers van het aantal schorsingen en opheffingen. Het procentuele aandeel van het aantal schorsingen in de handhaving ligt iets lager dan in 2021. Het relatieve aandeel opheffingen ligt dan weer iets hoger. In de meeste gevallen remedieert het agentschap Opgroeien aan de hand van de aanmaning.

Het is duidelijk dat de alertheid is toegenomen aan de kant van de burgers en de voorzieningen. Het agentschap Opgroeien van zijn kant gaat scherper aan de slag met al die signalen.

2.2. Voortgang in het agentschap Opgroeien

De wijze waarop het agentschap Opgroeien bijdraagt aan het geschetste actieplan focust op acht punten, die elk antwoorden bieden op de aanbevelingen van de onderzoekscommissie en de audit.

2.2.1. Organisatie: dossieropvolging door klantenbeheer en klachtenbehandeling

Sedert 1 september 2022 wordt elk van de vier klantenbeheerteams aangestuurd door een leidinggevend coördinator. Daarnaast is één persoon expliciet aangesteld als verantwoordelijke voor alle gevaarsituaties. Zij geven inhoudelijk de richting aan, houden overzicht over alle dossiers van hun teams en volgen die mee op, en ze stellen de juiste prioriteiten in de grote instroom.

Vanuit het management is er één duidelijk, nabij en bereikbaar aanspreekpunt. Daarnaast is er voortgewerkt aan het overlegproces op basis van wat tijdens de voorbije crisismaanden al was opgezet. Op die manier weten klantenbeheerders goed waar ze terechtkunnen.

Het opleidingstraject van de klantenbeheerders wordt versterkt. De capaciteit wordt versterkt dankzij extra middelen van de Vlaamse Regering. Op korte termijn

wordt een personeelsplan ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Samen met KPMG wordt de organisatie van het klantenbeheer geoptimaliseerd.

De klachtendienst is al versterkt met twee vte's en vanaf november 2022 volgt nog één bijna-vte. De actieve openbaarheid van klachten wordt verder onderzocht. Ingediende klachten zijn evenwel geen bestuursdocumenten en vallen niet onder de actieve openbaarheid. Er wordt blijvend gezocht naar een mogelijkheid om ouders die op zoek zijn naar een goede kinderopvang hierover toch te informeren: er wordt gezocht in de richting van de openbaarheid van de inspectieverslagen en de handhavingsbeslissingen.

De evolutie in de richting van een centraal meldpunt is ingezet. Ongeacht of iemand zich aandient met een melding of een klacht, zal altijd de inhoud primeren. De dispatching zal op de inhoud gebaseerd zijn. Dat proces verloopt in samenwerking met KPMG. Er volgt nog een workshop om alle processen uit te klaren en te stroomlijnen, en toe te werken naar één centraal meldpunt. Het unieke registratiesysteem wordt verder uitgewerkt.

2.2.2. *Dashboard risico-opvolging*

Slide 15 toont het dashboard dat van belang is voor de leidinggevenden van de klantenbeheerteams. Dat dashboard is gebouwd boven op het dossierbeheersysteem. Het gaat om een managementtool waarmee de leidinggevenden op elk moment snel een duidelijk overzicht krijgen van de verschillende inhoudelijke blokken. Dankzij dat overzicht kunnen ze prioriteiten stellen. Katrien Verhegge benadrukt afsluitend dat het dashboard geen beleidsinstrument is.

2.2.3. *Kwantitatieve risicoanalyse door datamining*

Met het oog op risicogestuurde handhaving, zoals opgenomen in het actieplan en voorbereid door Leo Van Loo, wordt werk gemaakt van datamining. Datamining gaat op zoek naar patronen van variabelen uit verschillende systemen. In concreto gaat het om de inspectieverslagen, het dossierbeheersysteem en de klachten. Op dit ogenblik zijn er twee theoretische modellen met een voorspellende waarde tot het opstarten van handhaving of tot het mogelijk voorvallen van een ernstig feit.

Beide modellen zijn theoretisch klaar. Het eerste model (opstart van handhaving) heeft een voorspellende waarde van 0,84 en het tweede (ernstig feit) van 0,77. Beide modellen worden verder getest door ze toe te passen op dossiers om ze uiteindelijk nog te verfijnen. Er wordt onderzocht welke andere variabelen nog kunnen worden toegevoegd. Voorbeelden van variabelen zijn het aantal locaties per organisator, de rechtsvorm of subsidiegroep.

2.2.4. *Verhoging van de transparantie*

Elke communicatie over een schorsing of opheffing van de vergunning met de betrokken ouders bevat de volledige beslissing zodat zij zicht hebben op de achterliggende redenen. Er wordt regelgeving voorbereid waardoor organisatoren mee verantwoordelijk worden gesteld voor de beoogde transparantie. Zij moeten ook transparant communiceren over de lopende handhaving. Actieve openbaarheid verwijst naar de openbaarheid van de inspectieverslagen. De handhaving opgelegd door het agentschap Opgroeien op basis van de input van Zorginspectie moet geïntegreerd worden in die flow.

Er volgt een tevredenheidsmeting onder ouders en voorzieningen over de dienstverlening door het agentschap Opgroeien. Het onderzoek is uitbesteed aan het onderzoeksbureau M.A.S. In de week van 17 oktober 2022 start de onlinebevraging bij de organisatoren. De bevraging is recent gestart met de ouders die op consult

komen in het kader van preventieve zorg. De bevraging wordt afgesloten in december 2022 en de onderzoeksresultaten mogen worden verwacht tegen april 2023.

2.2.5. *Versterken van het klantenbeheer*

Ter versterking van het klantenbeheer moet een personeelsplan ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Gezien de toename van het aantal dossiers en de aanbevelingen van de onderzoekscommissie en de audit, is een versterking van het klantenbeheer aangewezen. Voorts wordt ook de klachtdienst versterkt om tot een centraal meldpunt te kunnen komen. Daarnaast moet voor expertise en ondersteuning worden bijgeschakeld op de verschillende multidisciplinaire invalshoeken: juridisch, pedagogisch, financieel, communicatie, procesmanagement en IT. Voor het financiële is intern een oplossing gezocht door middel van een interne reorganisatie.

2.2.6. *Regelgeving*

Voor een aantal zaken, zoals het verankeren van het voorzorgsprincipe, is een decretale wijziging aangewezen. De huidige rechtsgrond verwijst naar ernstige indicaties met inbreuken en wordt verbreed tot de risicogestuurde handhaving die uitgaat van een vermoeden. Een decretale grondslag is aangewezen gezien de impact voor ouders en organisatoren.

Het versterken van het beleidsvoerend vermogen moet bovendien decretaal geregeld worden. Het arsenaal aan handhavingsmaatregelen wordt verbreed. Naast schorsing en opheffing is er nood aan een gedifferentieerder palet. Het zou bijvoorbeeld mogelijk moeten zijn om maatregelen te nemen tegenover één personeelslid. De oprichting van het Comité van Toezicht zal bovendien decretaal verankerd worden.

Op decreetwijzigingen volgen aanpassingen aan besluiten van de Vlaamse Regering. Er worden wijzigingen voorbereid aan het vergunningenbesluit om het beleidsvoerend vermogen en de verwachtingen ten aanzien van de organisatoren te concretiseren. Momenteel is een risicoanalyse hebben een vergunningsvoorwaarde maar in de toekomst zal dieper worden ingegaan op de verwachtingen en handelingen die daaruit voortvloeien. De meldingsplicht en de verantwoordelijkheid voor transparantie van de organisator worden versterkt. De gedifferentieerde handhavinginstrumenten zullen verder verankerd moeten worden in het handhavingbesluit.

2.2.7. *Flankerende maatregelen*

De impact van handhaving op ouders en organisatoren veronderstelt een aantal flankerende maatregelen. Er wordt gezorgd voor extra ondersteuning voor organisatoren in een handhavingstraject. Er worden daartoe afspraken gemaakt met Mentees en de pools. Er wordt gewerkt aan een kortdurend traject gericht op remediëring om verdere stappen in het handhavingproces, zoals schorsing of opheffing, te vermijden.

Bij een opheffing moeten de vrijgekomen middelen op trap 2 snel heringezet worden in de nabijheid. Er zal worden gewerkt met een sollicitatieprocedure voor de organisatoren van vergunde opvang. Dat is niet hetzelfde als de vervangende capaciteit.

Er wordt onderzoek gevoerd naar mogelijke maatregelen ter ondersteuning van de getroffen medewerkers. Het zou mogelijk moeten zijn die kindbegeleiders in te zetten in de vervangende capaciteit.

Er zal beter gecommuniceerd worden met de betrokken gezinnen en de lokale besturen. Ouders ontvangen de handhavingsbeslissingen bij opheffing en schorsing. Over individuele dossiers wordt nauwgezet samengewerkt met de lokale besturen bij een opheffing of schorsing. Dat is niet evident voor een lokaal bestuur maar het agentschap Opgroeien steekt er veel energie in om samen maximaal te zorgen voor nieuwe opvang voor de getroffen ouders.

2.2.8. Samenwerking

Sedert de start van de samenwerking met het VECK zijn er dertien dossiers samen behandeld. Op korte termijn wordt overleg gepleegd om de voorbije samenwerking te evalueren en verdere afspraken te maken. Met de vrijgemaakte middelen kan de samenwerking worden versterkt.

Het Comité van Toezicht is sedert zijn oprichting tienmaal samengekomen. Er is een charter opgesteld. Werking en opdrachten worden decretaal verankerd. Het Comité van Toezicht focust op de evaluatie van het handhavingsbeleid en kan ook advies verlenen. Het comité heeft al een advies geformuleerd over het voorzorgsprincipe. Het comité verleent advies na analyse van de handhavingsprocedure in een dossier.

2.3. Personeelstekorten in de kinderopvang

De registratie van personeelstekorten in de kinderopvang ging van start in juni 2022. Het ging aanvankelijk om ruwe meldingen van organisatoren op basis waarvan het agentschap Opgroeien hun bezetting zou evalueren. Een kinderopvanginitiatief moet jaarlijks op zijn minst 220 dagen en dagelijks minstens 11 uur open zijn. Als aanpassingen nodig zijn vanwege personeelstekort, wordt daar rekening mee gehouden bij de bezettingsevaluatie. De 232 meldingen gingen vaak om een tijdelijke vermindering van de openingsuren, in concreto: één uur vroeger sluiten of later opengaan. Slechts een beperkt aantal is tijdelijk volledig gesloten. Sedert oktober 2022 wordt met een meldfiche gewerkt, wat accurater informatie oplevert.

3. Toelichting door Karine Moykens, secretaris-generaal van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

3.1. Versterking van Zorginspectie

Karine Moykens zegt dat bij eerdere gelegenheden is betoogd hoe belangrijk het is om over voldoende middelen te beschikken: financiële middelen om goed beleid te kunnen voeren, personeel en ICT. Wie een gerichte planning wil opstellen, moet weten hoeveel middelen er beschikbaar zijn. Om de inspectietermijn per opvangtype te bepalen moet er duidelijkheid zijn over de inspectiecapaciteit. Hetzelfde geldt voor het 'meerogenprincipe' en de snelle inspectieprocedure bij mogelijke inbreuken op de fysieke of psychische integriteit van kinderen.

Nadat de vaststellingen en aanbevelingen van de onderzoekscommissie bekend waren, is werk gemaakt van een personeelsplan. Karine Moykens stelt tevreden vast dat bij de opmaak van de begroting voor 2023 rekening is gehouden met haar personeelsplan en dat van het agentschap Opgroeien.

Bij de versterking van Zorginspectie wordt uitgegaan van een meerpijlermodel. Op dit ogenblik wordt Zorginspectie 3.0 voorbereid: een hertekening van Zorginspectie voor alle sectoren. In de toekomst zal de inspectie van de verschillende sectoren gebaseerd zijn op drie of zelfs vier pijlers: onaangekondigde bezoeken door Zorginspectie, indicatoren, peers en verplichte melding van calamiteiten. De laatste pijler geldt niet voor de kinderopvang maar wel voor de ziekenhuissector.

Op basis van dat model moeten organisatoren die werken met onthaalouders met een sociaal statuut als peers ook hun verantwoordelijkheid nemen. Het inspectie-model is geënt op enkele uitgangspunten. Gezinsopvang – waar een onthaalouder alleen werkt en organisator is – en groepsopvang moeten tweemaal per drie jaar geïnspecteerd worden. Er wordt capaciteit gereserveerd om de helft van de klachtinspecties met twee inspecteurs uit te voeren. Omdat niet alle klachten even zwaar doorwegen hoeven niet alle klachtinspecties door twee inspecteurs te worden uitgevoerd. Er wordt ook capaciteit gereserveerd om voorzieningen versneld te inspecteren.

Bij gezinsopvang waarbij de onthaalouder onder de verantwoordelijkheid van een organisator werkt, wordt de organisator geresponsabiliseerd. Zij worden twee keer per drie jaar geïnspecteerd. Wanneer problemen worden vastgesteld, dan worden ook de onthaalouders versneld opgevolgd. Onthaalouders die minder functioneren worden blijvend opgevolgd. Logischerwijze wordt er ook geïnspecteerd na klachten.

Daarnaast moet er altijd voldoende capaciteit zijn voor infrastructuurinspecties. Infrastructuurinspecties worden aangevraagd door de initiatiefnemers om een vergunning te kunnen aanvragen bij het agentschap Opgroeien. Wanneer middelen worden vrijgemaakt voor uitbreiding, moet Zorginspectie kunnen volgen. Hetzelfde geldt voor het kwaliteitslabel Kleuteropvang.

Het team van inspecteurs versterken betekent dat secretariaat, IT-ondersteuning en interne staf moeten meegroeien om te vermijden dat de inspecteurs belast worden met andere taken dan louter inspecteren.

Het team dat de kinderopvang moet inspecteren, neemt ook een deel van de jeugdhulp voor zijn rekening. In de toekomst zal dat niet langer zo zijn dankzij de oprichting van een team voor de jeugdhulp. Ook de jeugdhulp verdient het om correct geïnspecteerd te worden. Het kinderopvangteam zal zich hierdoor beter kunnen focussen op de kinderopvang.

3.2. Aanbevelingen van de onderzoekscommissie

Voor een aantal aanbevelingen moet een beroep worden gedaan op andere agent-schappen. Er wordt voortdurend overleg gepleegd over de onderlinge impact van beslissingen. Er is niet gewacht op zekerheid over de bijkomende middelen of eventuele andere evoluties. Aan de volgende drie projecten wordt al meer dan drie maanden gewerkt: de evaluatie van MeMoQ, de actieve openbaarheid van inspectierapporten en de samenwerking met het parket.

3.2.1. *Evaluatie van MeMoQ*

Er zijn al verschillende contacten geweest met de ontwikkelaars van MeMoQ. Uit die contacten blijkt dat het monitoringsysteem bij voorkeur wordt bijgestuurd op basis van een evaluatie van het verleden.

Er wordt een tweevoudige evaluatie voorgesteld. CEGO-KU Leuven maakt werk van een kwalitatieve evaluatie op basis van de feedback van de inspecteurs tijdens intervisiemomenten. UGent maakt werk van een kwantitatieve analyse van de data verzameld met het monitoringinstrument. Op basis van beide evaluaties wordt het advies over de pedagogische norm uit 2017 herbekeken. Welke scores moeten als onvoldoende beschouwd worden? Het eindresultaat van die oefening wordt een advies over de pedagogische norm.

Op basis van de data wordt een gerichte offerte opgesteld. Zorginspectie, professor Michel Vandenbroeck en data-analisten zaten recent samen over de kwantitatieve

analyse. Alle data zijn bekeken met het oog op het opstellen van de offerte, die voor eind oktober 2022 klaar zou moeten zijn.

3.2.2. *Actieve openbaarheid van de inspectierapporten – geïntegreerde keten*

De aanbeveling luidt dat inspectieverslagen toegankelijk moeten zijn voor ouders en geformuleerd in een toegankelijke taal. Zorginspectie moet rekening houden met alle bepalingen over privacy – voornamelijk verslagen over onthaalouders bevatten privacygevoelige materie – en het Bestuursdecreet. Er wordt een model ontwikkeld waarin inspectieresultaten zodanig gepresenteerd worden dat ze niet in strijd zijn met alle bepalingen over privacy en het Bestuursdecreet. Om die reden is er ook sprake van 'rapporten' in plaats van 'verslagen'.

De rapporten zullen voor alle ouders alle relevante informatie bevatten, zoals het advies van Zorginspectie. Tot nog toe kan Zorginspectie alleen adviseren om handhaving op te starten of voort te zetten. Er wordt van de operatie gebruikgemaakt om in te gaan op een andere aanbeveling en werk te maken van andere adviezen.

Het model is uitgetekend en moet nog vertaald worden in een ICT-programma. Daarnaast moet er overleg gepleegd worden met alle belanghebbenden om na te gaan of het model tegemoetkomt aan hun bezorgdheden. Het is belangrijk dat het in alle openheid wordt besproken met de sector. Het overleg gaat van start in oktober 2022 en loopt in november 2022 voort. In afwachting van de uitkomst van het overleg hoedt Karine Moykens zich voor verdere uitspraken. Alles wordt evenwel in het werk gesteld om op 19 december 2022 online te gaan.

3.2.3. *Samenwerking met het parket*

De samenwerking met het parket blijft niet beperkt tot de kinderopvang. In de woonzorgsector en de sector van personen met een handicap doen zich immers gelijksoortige problemen voor.

Het eerste overleg met de referentiemagistraten verliep constructief. Er zijn al afspraken gemaakt over een betere informatie-uitwisseling. Ook als het agentschap Opgroeien zich benadeelde partij stelt, blijft het vaak in het ongewisse. Er is afgesproken dat de referentiemagistraten over dergelijke dossiers zullen bemiddelen met de bevoegde magistraat. Er moet immers altijd een antwoord worden gegeven. Daarnaast zal werk worden gemaakt van opleiding en kennisuitwisseling zodat parket en Vlaamse overheid vertrouwd kunnen raken met elkaars procedures.

4. Voortzetting van de toelichting door Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd, Media en Armoedebestrijding, voor Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afwezig

4.1. Crisismanagement

Minister *Benjamin Dalle* gaat in op de recente beleidsbeslissingen. Naast de gebruikelijke processen die verlopen tussen het kabinet, het Departement WVG, het agentschap Opgroeien en de stakeholders, zijn twee crisismanagers aangesteld: Leo Van Loo en Yves Demaeght van KPMG. De opdracht van KPMG loopt tot eind februari 2023.

4.2. Besluiten van de Vlaamse Regering

Voor hij twee besluiten van de Vlaamse Regering zal toelichten, focust minister Benjamin Dalle op de sensibiliseringscampagne gefinancierd met relancemiddelen

uit het relanceplan Vlaamse Veerkracht. Op basis van een aanbeveling van de onderzoekscommissie wordt gewerkt aan bewustwording over verontrusting.

Het besluit van 8 juni 2022 houdt verband met de opdracht van Leo Van Loo en optimaliseert de ICT op de zeven terreinen vermeld op slide 37. Het besluit van 7 oktober 2022 over de tijdelijke vervangcapaciteit voert flankerende maatregelen in bij schorsing of sluiting van een kinderopvangvoorziening.

Schorsingen en sluitingen zijn in bepaalde gevallen onvermijdelijk. De onderzoekscommissie wil bovendien dat daar strikt mee wordt omgegaan wanneer de integriteit van jonge kinderen in het gedrang komt. Maar een dergelijke maatregel plaatst ouders en lokale besturen voor een grote uitdaging omdat ze op een paar dagen tijd een nieuwe plaats moeten vinden. Lokale besturen krijgen een coördinerende rol om kinderopvanginitiatieven tijdelijk te ondersteunen of te organiseren. Het gaat om een termijn van maximum drie maanden die eenmaal verlengbaar is. Het wordt altijd – ongeacht de financiering van het gesloten initiatief – gefinancierd op trap 2A: 70 euro per kind per dag en 42 euro per halve dag. Zo krijgen lokale besturen alle mogelijkheden om hier werk van te maken: een stabiel en regelluw kader met een stevige financiële ondersteuning dat bovendien administratieve formaliteiten vermijdt. Dat besluit is met onmiddellijke ingang goedgekeurd.

4.3. Begroting 2023

Op de begroting voor 2023 wordt 100 miljoen euro extra ter beschikking gesteld. Daarbovenop wordt 15 miljoen euro vrijgemaakt voor uitbreidingsbeleid. Het budget van 100 miljoen euro is vanaf 1 januari 2023 volledig beschikbaar zodat er op korte termijn stappen kunnen worden vooruitgezet om de kwaliteit van de kinderopvang te versterken. De beleidsmatige focus ligt op de versterking in de richting van trap 2A en de afschaffing van trap 2B.

4.4. Begroting 2023: verhogen van subsidiebedragen

De basissubsidie voor trap 1 verhoogt significant met 50 procent. De voorbeelden op slide 40 bewijzen dat het voor de groepsopvang en de gezinsopvang niet om kleine bedragen gaat. Daarnaast wordt het groeipad van trap 2B naar 2A vervolledigd, wat grote impact heeft op de financiering. Er moet werk gemaakt worden van een bijzondere cao die het groeipad volgt en medewerkers een hoger loon schenkt. De sociale partners moeten dat regelen. Zij moeten nagaan welke gevolgen een verhoging van de basissubsidie kan hebben voor de lonen van de werknemers.

4.5. Begroting 2023: extra plaatsen met subsidie

In een eerste beweging wordt trap 0 in de gelegenheid gesteld op over te stappen op trap 1, zowel voor plaatsen met een vrije als met een inkomensgebonden prijs. Die beweging moet worden afgerond tegen maart 2023.

In een tweede beweging worden de (nieuwe) initiatieven op trap 1 aangemoedigd om over te stappen op trap 2A. Men beoogt in eerste instantie drieduizend plaatsen. Die beweging zou moeten worden afgerond tegen september 2023. Op minder dan één jaar worden belangrijke stappen gezet.

4.6. Begroting 2023: agentschap Opgroeien en Zorginspectie

Er volgt – op aanbeveling van de onderzoekscommissie – een versterking van het agentschap Opgroeien en Zorginspectie. Daartegenover staat een totaalbedrag van 8 miljoen euro. De overige 92 miljoen gaat rechtstreeks naar de kinderopvanginitiatieven. Er moet nog een personeelsplan worden goedgekeurd.

4.7. Arbeidsmarkt

Volgens minister Benjamin Dalle vormt de krapte op de arbeidsmarkt de grootste uitdaging waarmee de sector kampt om mensen aan te werven. Om daaraan tegemoet te komen wordt zowel op de instroom uit het onderwijs gefocust als op de zijinstroom uit andere sectoren.

Voor de instroom volgt – naar analogie met STEM – een communicatietraject met een eenduidig label voor opleidingen en werken in zorg en welzijn. Er is een aanbesteding gegund die tegen januari 2023 resultaten moet opleveren. Er wordt gewerkt aan een digitaal intakeloket voor instromers en zijinstromers. De knelpuntberoepen in de kinderopvang zullen zichtbaar in beeld worden gebracht. Tijdens de Dag van de Zorg en de Week van de Zorg wordt extra aandacht besteed aan de kinderopvang. Ten slotte wordt samen met het beleidsdomein Onderwijs werk gemaakt van een niveau 5-traject en ingezet op flexibele opleidingstrajecten op de werkvloer en op elders verworven competenties.

Voor de zijinstroom is er het traject #kiesvoorkinderopvang met 33 opleidingstrajecten bij het vormingsfonds. Daarnaast is er een structureel instroomkanaal om ongekwalificeerde mensen aan te werven en op te leiden zodat ze de kwalificatie voor kindbegeleider op de werkvloer kunnen behalen. Er wordt inhoudelijk en pedagogisch gewerkt maar er wordt ook gewerkt aan taalcoaching, wat voornamelijk in Brussel relevant is. Ten slotte bestudeert de zorg- en welzijnsambassadeur de mogelijkheden van economische migratie.

4.8. Toekomstperspectief

Minister Benjamin Dalle zegt dat de Vlaamse Regering met die beleidsinitiatieven een eerste belangrijke stap zet om de kwaliteit van de kinderopvang te versterken. Het werk is daarmee evenwel niet af. Er moet van verschillende aspecten werk worden gemaakt: de pedagogische waarde van de kinderopvang, de aantrekkelijkheid van de sector als werkgever met gunstige arbeidsvoorwaarden en het vertrouwen van de ouders.

II. Gedachtewisseling

1. Vragen van Koen Daniëls

Koen Daniëls vraagt een overzichtstabel waarin bij elke actielijn wordt verwezen naar de genummerde aanbevelingen van de onderzoekscommissie.

Er wordt een einde gemaakt aan het semantische debat over wat een klacht precies inhoudt. Voortaan wordt telkens een onderzoek gestart wanneer iemand iets signaleert, ongeacht of het om een klacht, melding, bezorgdheid of signaal gaat. Hij gaat ervan uit dat de 721 ontvankelijke klachten vermeld op slide 10, alles omvatten.

Op slide 10 wordt het aantal bij handhaving betrokken locaties vermeld per jaar. De spreker wil vernemen of het telkens om nieuwe locaties gaat. Zijn er locaties die zowel op de lijst van 2019 als op die van 2022 staan? Om hoeveel nieuwe locaties gaat het telkens?

Gaan de referentiemagistraten alleen na wat er gebeurt met dossiers waarin de administratie zich benadeelde partij stelt? Zullen ze dat ook doen met dossiers waarin ouders een klacht hebben ingediend tegen een opvanginitiatief?

Koen Daniëls dringt erop aan ouders niet alleen snel te informeren over een schorsing maar ook over de duur ervan. Het is goed dat tijdelijke opvang mogelijk wordt gemaakt maar voor organisator en medewerkers is het belangrijk zicht te hebben op de duur van de schorsing omdat zij zonder inkomen vallen. Hoeveel tijd wordt er genomen om bijkomende informatie te verzamelen? Binnen welke termijn wordt er een beslissing genomen? Wat als blijkt dat er uiteindelijk niets aan de hand is? Ouders moeten niet alleen geïnformeerd worden. Er moet hun gevraagd worden of ze zelf al signalen hadden opgemerkt.

Het agentschap Opgroeien volgt niet elk advies van Zorginspectie. Zijn er cijfers over de evolutie daarvan? Om welke redenen wordt er op dit moment nog afgeweken van dat advies?

Inspectieverslagen van scholen bevatten ook privacygevoelige materie maar worden wel openbaar gemaakt. Daarnaast dringt de spreker erop aan om ook de reactie van het kinderopvanginitiatief op te nemen in het inspectierapport. Het is immers belangrijk om te weten hoe een initiatief reageert op bepaalde vaststellingen. Ten slotte wil hij de opmaak van de inspectieverslagen wijzigen: het pedagogische moet voorrang krijgen op administratieve vaststellingen. De wijze waarop een kinderopvanginitiatief met kinderen omgaat is immers het belangrijkste.

Datamining gebruikt kwantitatieve gegevens voor een kwalitatieve doorlichting. Veel gegevens zijn kwalitatief. Hoe zal informatie uit teksten gekwantificeerd worden? Zullen er scores aan gekoppeld worden?

Hoe moet de op slide 17 vermelde voorspellende waarde geïnterpreteerd worden? Als datamining in 84 procent van de gevallen correct voorspelt, wordt tegelijk 16 procent van de gevallen gemist. Wat is de voorspellende waarde van dergelijke modellen? Op welke criteria zijn die waardes gebaseerd? De spreker vreest dat door rekening te houden met de rechtsvorm en de subsidiegroep een bepaald soort kinderopvang geïmplementeerd wordt. Een onthaalouder op trap 0 met één locatie scoort bijvoorbeeld driemaal slecht. Dat strookt evenwel niet met de vaststellingen van de onderzoekscommissie: de overkoepelende organisator inspecteren geeft vaak een vals gevoel van veiligheid.

Koen Daniëls merkt op dat het Comité van Toezicht al enkele maanden bestaat. Het is hem niet duidelijk waarom het nog decretaal verankerd moet worden.

Waar de onderzoekscommissie een risicoanalyse van de kinderopvanginitiatieven door het agentschap Opgroeien aanbeveelt, is er in de toelichting sprake van een risicoanalyse door het initiatief zelf. Koen Daniëls waarschuwt tegen bijkomende administratieve lasten. Wie in een kinderopvang werkt, wil met kinderen werken in plaats van kwaliteitshandboeken aanvullen op een computer.

Wat nog ontbreekt, is een heldere definitie van aandachtsvoorziening.

Het totaalbudget van het agentschap Opgroeien bedraagt 5,7 miljard euro en daarvan gaat 668 miljoen euro naar de kinderopvang. Een extra budget van 115 miljoen euro is geen klein bier. Uit de cijfers op slide 40 blijkt een groot verschil tussen gezins- en groepsopvang. De bijkomende middelen verschillen waardoor het onderlinge verschil groter wordt. Hetzelfde geldt voor het verschil tussen trap 2B en trap 2A. Op basis van welke objectieve verschillen wordt een dergelijk groot onderscheid gemaakt? Vlaanderen telt veel onthaalouders sui generis. Als die groep ermee ophoudt, leidt dat tot een problematische daling van het aantal plaatsen. Men moet hen kwalitatief naar voren brengen.

Mentes moet zorgen voor pedagogische begeleiding op de werkvloer en in mentaal voor wie het nodig heeft. De meeste opvanginitiatieven hebben niet de

indruk dat ze daarvoor bij Mentes terecht kunnen. Het gaat dan meer bepaald over de bereikbaarheid – wat ook geldt voor het agentschap Opgroeien – naast de snelheid waarmee en de wijze waarop wordt tussengekomen. Hoe staat het met de opvolging en begeleiding op de werkvloer? Is er een stappenplan?

Er wordt werk gemaakt van coaching en begeleiding op de werkvloer van zijinstromers. Project 600 leidt verzorgenden in woonzorgcentra op de werkvloer op tot verpleegkundigen wat ertoe leidt dat ze vaak trouw blijven aan hun werkplek. In de kinderopvang zou een aantal taken uit handen genomen kunnen worden van de kindbegeleiders. De nieuwe medewerkers die de taken overnemen zouden op de werkplek een vergelijkbaar traject kunnen volgen om kindbegeleider te worden.

Flexi-jobs worden mogelijk in de zorgsector. Kan de kinderopvang daarvan gebruikmaken? Afsluitend roept Koen Daniëls op om de heersende onrust in de kinderopvang ernstig te nemen maar niet op te kloppen. Dat lijkt hem een gepaste manier om iedereen te danken voor de dagelijkse inzet.

2. Vragen van Lise Vandecasteele

Lise Vandecasteele steunt de vraag naar een overzicht per aanbeveling.

Ze begint bij de structurele investeringen in de kinderopvang. Kwalitatieve kinderopvang zorgt voor een veiliger omgeving voor kinderen dan een kinderopvang die onderbemand is. Het beleid schiet op dat vlak evenwel tekort. De oproep van Koen Daniëls doet uitschijnen dat hij de heersende onrust opgeklopt en onterecht vindt. Zij merkt grote en terechte ongerustheid omdat er altijd meer tekenen aan de wand zijn dat het verkeerd loopt in de kinderopvang. Steeds meer ouders vinden geen plaats voor hun kinderen of zien het aantal uren waarop de opvang open is verminderen. Daarnaast laten kindbegeleiders weten dat het niet langer houdbaar is. Twee slides focussen op een versterking van de instroom. De spreekster is van oordeel dat de uitstroom beperken minstens even belangrijk is. De werkdruk is te hoog voor kindbegeleiders waardoor ze niet in staat zijn hun werk goed uit te voeren.

Het aantal kinderen per kindbegeleiders is nergens zo hoog als in Vlaanderen. De onderzoekscommissie beveelt een traject naar minder kinderen per kindbegeleider aan. Hoewel dat ook belangrijk is voor de veiligheid, staat het beleid op dat punt nog nergens. Met het huidige budget zal het aantal kinderen per kindbegeleider niet veranderen. Voor de sector is het niet meer dan een druppel op een hete plaat. Het extra budget is geen extra investering maar draait een besparing van 2020 terug, want de opstap van trap 2B naar 2A was toen al gepland.

Het uitblijven van perspectief vormt een probleem. In het persbericht over het plan 'Kinderopvang, veilig en toekomstgericht' wordt een plan voor de korte en de lange termijn aangekondigd maar in de praktijk wordt alleen een verdeling van de vrijgemaakte middelen voor 2023 bekendgemaakt. Het plan bevat geen maatregelen op lange termijn. Het blijft onduidelijk wanneer de volgende stappen gezet worden en wanneer extra middelen vrijgemaakt kunnen worden. De spreekster wil van de minister vernemen wat zijn plan op lange termijn inhoudt. Wanneer zal er budget voor vrijgemaakt worden? Zolang perspectief uitblijft zullen de problemen alleen maar groter worden.

Wanneer volgt de 1-meting van MeMoQ? Zijn er middelen voor vrijgemaakt?

Uit de kerncijfers (slide 10) van het agentschap Opgroeien blijkt een toename van de adviezen tot handhaving in 2022. Ook het aantal opheffingen en schorsingen is toegenomen. De spreekster kan daar alleen maar uit besluiten dat er strenger

wordt opgetreden. Waarom wordt een advies tot handhaving vaker gevolgd door een schorsing of opheffing?

Er zijn meer ontvankelijke klachten en gevaarsituaties. Het personeelskader is nog niet uitgebreid. Het lijkt nog onduidelijk welke middelen vrijgemaakt zullen worden voor die uitbreiding. In het personeelsplan wordt één klantenbeheerder voor 125 dossiers voorgesteld, maar wat is de impact daarvan op het personeelskader? De grote werkdruk zorgde de voorbije jaren voor een grote uitval en veel verloop. Hoeveel vte's worden er in het personeelsplan gevraagd aan de Vlaamse Regering?

Vervolgens vraagt Lise Vandecasteele informatie over het Comité van Toezicht. Hoe vaak is dat al samengekomen? Welke aanbevelingen zijn er geformuleerd? Is dat comité ondertussen uitgebreid met interne experts? Wanneer volgt een tussentijdse evaluatie?

In de onderzoekscommissie is gesproken over de voorbije kaasschaafbesparingen. Worden die besparingen teruggedraaid met het vrijgemaakte budget? Zijn extra investeringen mogelijk met het vrijgemaakte budget?

3. Vragen van Hannes Anaf

Hannes Anaf sluit zich aan bij de vraag naar een overzicht dat de structuur van de aanbevelingen volgt. Het overzicht op de slides 4 en 5 geeft aan wat er opgevolgd wordt maar niet wat er niet opgevolgd wordt. Zo is het de spreker opgevallen dat één thema niet aan bod is gekomen tijdens de toelichting.

De onderzoekscommissie naar de veiligheid in de kinderopvang is opgericht omdat verschillende parlementsleden meermaals hadden gewaarschuwd voor zaken die verkeerd liepen in de kinderopvang maar daarbij telkens op een muur botsten. Niemand leek zich bewust van de ernst. De bevoegde minister greep niet in en werd zich te laat bewust van de problemen.

Hannes Anaf kan onmogelijk begrijpen waarom de kind-begeleiderratio niet één keer werd vermeld tijdens de inleidende toelichting. Hij heeft hard moeten onderhandelen om de aanbevelingen daarover in de tekst te krijgen. De 75 aanbevelingen vormen geen keuzemenu. Hoewel de spreker geen forse daling van de kind-begeleiderratio op korte termijn verwacht, had dat wel vermeld moeten worden. Men had bijvoorbeeld met de benchmark kunnen starten en een stappenplan voorleggen. Dat er met geen woord over gerept wordt, vindt Hannes Anaf onbegrijpelijk. Hij vraagt zowel minister Benjamin Dalle als beide leidende ambtenaren of zij het Vlaams Parlement ernstig nemen.

Hij is tevreden met het besluit van de Vlaamse Regering over de vervangcapaciteit bij sluiting van een kinderopvanginitiatief. De vervangcapaciteit geldt voor drie maanden en kan eenmaal verlengd worden. De vraag rijst wat er moet gebeuren als er na zes maanden geen oplossing is.

Er is een evaluatie van het topmanagement van het agentschap Opgroeien aangekondigd. Hannes Anaf informeert naar de stand van zaken.

Is overtal een variabele in de datamining? De onderzoekscommissie beveelt immers aan om bij overtal altijd handhaving op te starten.

Vervolgens vraagt hij inzage in de verslagen, rapporten en adviezen van het Comité van Toezicht.

Er zijn kinderopvanginitiatieven die de openingsuren terugschroeven vanwege personeelsgebrek. Er zijn er die bijvoorbeeld over de middag sluiten. Kan dat opgevangen worden met de tijdelijke vervangcapaciteit?

4. Vragen van Freya Saeys

Freya Saeys zegt dat de onderzoekscommissie heeft vastgesteld dat er in de keten van klacht tot handhaving veel fout liep. Met haar aanbevelingen wil de onderzoekscommissie dat een eenvoudig en performant systeem wordt ontwikkeld om gevaarsituaties snel en kordaat aan te pakken om zo maximaal de veiligheid te garanderen in de kinderopvang.

De onderzoekscommissie kon dossiers inkijken waarin er sprake was van gevaar, maar waarin er niets werd aangevangen met klachten of waarin er al jaren handhaving liep. Zijn die dossiers ondertussen opnieuw onderzocht? De meeste kinderopvanginitiatieven die recent werden geschorst of gesloten waren het lid voordien onbekend. Over veel van de door haar bestudeerde dossiers waarin er sprake was van ernstige feiten, heeft ze sedertdien niets meer gehoord.

Iedereen was het erover eens dat er moest worden ingegrepen in management, organisatie en beleid. Het mandaat van Leo Van Loo is verlengd. Er is daarnaast een crisismanager die organisatie en processen moet doorlichten. Wat moet de crisismanager precies doen? Wanneer mogen er resultaten verwacht worden?

Wat is de taak van de leidinggevende coördinatoren voor het klantenbeheer? De onderzoekscommissie stelde een overvloed aan comités vast, en vroeg expliciet een vereenvoudiging van de verschillende structuren.

Het grotere aantal ontvankelijke klachten verklaart het gestegen aantal opheffingen en schorsingen. Geldt er een opvolgingstermijn voor geschorste voorzieningen? Hoe vaak gaat Zorginspectie langs? Er is immers vastgesteld dat er vaak pas laattijdig wordt geïnspecteerd of opgevolgd.

Klachten vallen niet onder het Bestuursdecreet maar ouders kunnen wel klachten opvragen bij het agentschap Opgroeien. De openbaarheid van inspectieverslagen vormt geen probleem. Waarom kunnen klachten en handhavingstrajecten daar niet aan gekoppeld worden? Er is immers gevraagd om werk te maken van een eenduidige en laagdrempelige website waar die zaken geraadpleegd kunnen worden.

Het voorgestelde dashboard is bestemd voor het managementteam. Een aantal zaken ontbreekt erin. Het stemt niet overeen met wat de onderzoekscommissie aanbeveelt. De klachtendienst zou immers een duidelijk beeld moeten hebben van alle informatie die over een bepaald initiatief beschikbaar is.

Een ander informaticaprobleem is het feit dat Edison en Modular niet aan elkaar gekoppeld zijn. Wat is de stand van zaken?

De onderzoekscommissie heeft meermaals vastgesteld dat er overal problemen kunnen opduiken ongeacht locatie, subsidietransactie, rechtsvorm of opvangtype. In de voorgestelde datamining wordt wel van die indicatoren gebruikgemaakt. Freya Saeys vraagt nadrukkelijk om dat te verklaren.

Het is een goede zaak dat het voorzorgsprincipe decretaal verankerd zal worden. Freya Saeys vraagt de minister naar de timing.

De onderzoekscommissie beveelt bij schorsing of sluiting flankerend beleid aan voor ouders, organisatoren en medewerkers. Welke flankerende maatregelen worden er genomen voor de organisatoren?

Waarom is de samenwerking met het VECK beperkt gebleven tot dertien dossiers?

Alleen maar in een beperkt aantal gevallen leidt personeelstekort tot een vermindering van de openingsuren of sluiting. Wat zijn de gevolgen daarvan op de toegekende subsidie? Blijven die organisatoren een subsidie ontvangen of wordt die aan een ander initiatief toegekend?

De begeleidingsdiensten zouden worden geëvalueerd, net zoals de rol en de werking van Mentes. Verplichte samenwerking in lokale en bovenlokale netwerken is niet aanbevolen door de onderzoekscommissie. Freya Saeys wil daarvoor een verklaring.

Er wordt werk gemaakt van een definitie van het beleidsvoerend vermogen. Er is ook voor gewaarschuwd dat dat alles niet tot bijkomende administratie mag leiden. Freya Saeys benadrukt in dat verband het belang van administratieve vereenvoudiging.

Het overleg tussen het agentschap Opgroeien en Zorginspectie verliep niet optimaal. Welke initiatieven zijn er genomen om dat te verbeteren? Welke afspraken zijn er gemaakt?

Het aantal inspecties per jaar is anders in de gezins- dan in de groepsopvang. De onderzoekscommissie merkte openheid om dat gelijk te schakelen. In de toelichting is er sprake van twee inspecties op drie jaar tijd voor de gezins- en voor de groepsopvang, maar er wordt ook verwezen naar de overkoepelende organisator. Dat baart Freya Saeys zorgen omdat in de onderzoekscommissie is vastgesteld dat niet de dienst voor onthaalouders maar de onthaalouders geïnspecteerd moeten worden. Het is belangrijk om op de werkvloer te bekijken hoe een en ander verloopt.

Het is een goede zaak dat er al overleg is gepleegd met Justitie. Er is afgesproken dat het agentschap Opgroeien en het Departement WVG moeten aangeven op welke dossiers ze nog een antwoord verwachten. Zal Justitie ook zelf informatie bezorgen? In veel dossiers worden het agentschap Opgroeien en het Departement WVG immers niet op de hoogte gehouden.

Zorginspectie moet werk maken van meer gedifferentieerde adviezen waar het agentschap Opgroeien alleen gemotiveerd van kan afwijken. Is het al duidelijk hoe de gedifferentieerde adviezen eruit zullen zien? Hoe zullen die adviezen zich verhouden tot het uitgebreide arsenaal aan handhavingsmiddelen? Hoever staat men met de evaluatie van het wegingsinstrument?

Het aantal gesubsidieerde plaatsen breidt uit. Dat is een goede zaak omdat er altijd is gezegd dat er eerst werk moet worden gemaakt van gelijke subsidies voor gelijke plaatsen. Er kunnen drieduizend plaatsen overstappen van trap 1 op trap 2A. Hoeveel plaatsen zullen er nog overblijven op trap 1?

Tegen 2024 moeten nog heel wat kindbegeleiders aantonen dat ze voldoen aan alle kwaliteitseisen, wat veroorzaakt zou worden door een gebrek aan aanbod in het onderwijs. Er is een lange wachtlijst om alle kwalificaties te behalen. Hoe kan dat geredigeerd worden?

Er moet alles aan gedaan worden om zo veel mogelijk kwalitatieve kindbegeleiders aan te trekken. Omdat veel vacatures niet ingevuld raken, moeten andere mogelijkheden, zoals logistieke medewerkers of flexi-jobs, overwogen worden.

5. Vragen van Katrien Schryvers

Katrien Schryvers zegt dat de onderzoekscommissie veel taken heeft opgelegd aan Zorginspectie en het agentschap Opgroeien omdat er is vastgesteld dat ingrijpen noodzakelijk is om de veiligheid in en het functioneren van de kinderopvang te garanderen zodat ouders hun kind met een gerust hart kunnen afzetten in een kinderopvanginitiatief. De 75 aanbevelingen grijpen in op de organisatie, werken pijnpunten weg door controle en handhaving te verbeteren, en vergen middelen. Er is een plan waarin duidelijk wordt gemaakt wat er op korte termijn nodig is. Voor de lange termijn is een ruimer toekomstplan nodig. Ze sluit zich aan bij de vraag naar een overzicht dat alle beleidsstappen koppelt aan de aanbevelingen van de onderzoekscommissie.

De onderzoekscommissie stelde vast dat één dossierbeheerder verantwoordelijk was voor 233 kinderopvanginitiatieven. Het agentschap Opgroeien streeft naar één dossierbeheerder per 125 initiatieven. Tegen wanneer mag het personeelsplan verwacht worden? Op welke termijn moet de beoogde invulling gerealiseerd zijn? Hoe zullen de nieuwe medewerkers gevormd en opgeleid worden? Het gaat immers grosso modo om een verdubbeling van het aantal medewerkers.

De onderzoekscommissie wil het voorzorgsprincipe beter laten verankeren. In de toelichting zijn enkele decretale wijzigingen aangekondigd. Het agentschap zou meer armslag moeten krijgen om meer beroepsprocedures tegen handhavingsmaatregelen te vermijden. Zo zou een negatieve risicoanalyse aanleiding moeten kunnen geven tot maatregelen. Op welke wijze wordt dat uitgevoerd?

Katrien Schryvers is tevreden dat Zorginspectie het meerogenprincipe wil invoeren, wat uiteraard niet zonder gevolgen zal blijven voor de organisatie van inspecties. Het is goed dat werk wordt gemaakt van meer gedifferentieerde adviezen waardoor positieve zaken in de kijker kunnen worden gezet. Niets is immers zo motiverend als een pluim krijgen. Zorginspectie zou in haar adviezen ook moeten kunnen aangeven dat er urgent moet worden opgetreden. Het agentschap Opgroeien zou moeten motiveren waarom het een gemotiveerd advies van Zorginspectie niet volgt. Op welke wijze wordt dat alles bewerkstelligd?

Er worden gerichte inspecties georganiseerd. Op welke wijze worden inspecteurs die een gerichte inspectie uitvoeren, gemotiveerd om ook andere signalen op te pikken?

De onderzoekscommissie stelde heel wat ICT-mankementen vast. Nog voor de afloop van de onderzoekscommissie heeft de minister beslist bijkomend te investeren in het ICT-systeem voor klachtenopvolging door het agentschap Opgroeien. Er is aangegeven aan welke elementen er zal worden gewerkt. Hoe verloopt de implementatie? Zijn er al positieve gevolgen merkbaar?

Ouders betrekken moet op meerdere vlakken. Een bevraging van de ouders die recent op consult zijn geweest, zal versneld worden uitgevoerd. Er is ook aanbevolen ouders te betrekken bij gerichte inspecties. Hoe zal dat verlopen?

Hoe worden ouders geïnformeerd bij problemen? Het is vaak zo dat ouders die geconfronteerd worden met een sluiting of schorsing niet wisten dat er een handhavingstraject loopt. Transparante verslagen kunnen dat gedeeltelijk verhelpen, al zal transparantie in de eerste plaats nuttig blijken voor ouders die een kinderopvanginitiatief zoeken of wanneer ouders bepaalde signalen willen verifiëren. Hoe kunnen ouders sneller betrokken worden wanneer iets verkeerd loopt?

De onderzoekscommissie stelde vast dat de rol van het Comité van Toezicht onduidelijk was. Het comité gaf aan advies te willen verlenen in individuele dossiers.

Voor de onderzoekscommissie was dat een bijkomende stap die tijd vergt. Daarnaast is het zo dat wie advies verleent in individuele dossiers, achteraf geen casereview op zich kan nemen. Uit de toelichting blijkt dat het Comité van Toezicht alleen casereviews op zich neemt en niet betrokken wordt bij individuele dossiers. Is dat uitgeklaard? Is daarover overeenstemming bereikt met de leden van het Comité van Toezicht?

Hoewel de onderzoekscommissie zich niet richtte op de kinderopvang in het algemeen, is er een verband vastgesteld tussen het aantal kinderen en de manier van werken. Er is daarom geadviseerd om na te gaan of er op structurele wijze sprake is van overtal. Er is daarnaast een aanbeveling geformuleerd over de kind-begeleiderratio. Er is geen streefcijfer opgelegd maar er werd gevraagd een benchmark met de buurlanden uit te voeren en wetenschappelijk onderzoek te voeren naar de beste kind-begeleiderratio in functie van de leeftijdsdifferentiatie. Op welke termijn wordt die opdracht gegeven? In het budgettaire plan voor de besteding van de 115 miljoen euro zijn enkele randvoorwaarden opgenomen. Er moeten eerst voldoende medewerkers en plaatsen zijn. De kind-begeleiderratio verlagen betekent immers dat er meer personeel nodig is of minder kinderen opgevangen kunnen worden. Het risico bestaat dat initiatieven niet meer aan de vergunningsvoorwaarden kunnen voldoen en ouders geen plaats meer vinden.

Het is positief dat er overleg is gepleegd met de parketten: er zijn afspraken gemaakt over informatie- en kennisuitwisseling. Een ander element dat naar voren is gekomen tijdens de onderzoekscommissie is dat de parketten geen toegang hebben tot Dolsis en daardoor niet weten welk beroep iemand tegen wie een strafrechtelijk onderzoek loopt, uitoefent. Het parket weet niet of hij/zij in een kinderopvanginitiatief werkt. Ook als het gaat om feiten gepleegd buiten de kinderopvang, kan het belangrijk zijn om in te grijpen. Vlaams minister Zuhail Demir heeft bevestigd dat de parketten die vraag hebben gesteld (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2021-22, nr. 3792).

Een ander belangrijk aspect in dat verband is het uittreksel uit het strafregister. Nog altijd moet dat worden voorgelegd bij de opstart van een initiatief of bij indiensttreding. De onderzoekscommissie beveelt aan dat op geregelde tijdstippen op te vragen. Hoe zal dat worden geïmplementeerd?

Lokale besturen worden uitdrukkelijk betrokken in het besluit van 7 oktober 2022 over de flankerende maatregelen bij sluiting of schorsing. Hoe kunnen de lokale besturen al eerder betrokken worden zodat ze niet verrast worden door een sluiting of schorsing?

Welke drempels staan de transparantie van de inspectierapporten nog in de weg? Hoe kunnen die worden weggewerkt?

Er is gevraagd naar een evaluatie van de begeleidingsdiensten. De onderzoekscommissie is van oordeel dat hun rol versterkt moet worden maar dat die diensten tegelijk op hun verantwoordelijkheid moeten worden gewezen. Hoe verloopt de evaluatie?

De onderzoekscommissie wil handhaving beperken in de tijd. Als er onvoldoende initiatief worden genomen om te remediëren, moet er worden ingegrepen. Hoe verloopt voortaan de communicatie met de organisatoren van de opstart tot de afronding van een handhavingstraject?

De flankerende maatregelen zijn noodzakelijk. Er moet immers een oplossing gezocht worden voor alle ouders die plots zonder opvangplaats vallen. Die maatregelen moeten in de praktijk ook implementeerbaar zijn. Medewerkers van een geschorst initiatief zouden gemakkelijk een plaats moeten krijgen in een ander

initiatief. Hoe zal er worden omgegaan met de infrastructuurnormen als een initiatief plots extra kinderen moet opvangen?

In de toelichting is sprake van meldingsplicht voor de organisatoren. Maar de onderzoekscommissie ziet die meldingsplicht heel ruim. Om het even wie iets verneemt, moet dat melden. Hoe kan dat ruimer geïmplementeerd worden?

Over de personeelsinzet kan een afzonderlijke commissie georganiseerd worden. De extra kindbegeleiders zijn er niet van vandaag op morgen. De kinderopvang is niet de enige sector die met een personeelsgebrek kampt. Er is de rol van het kleuteronderwijs. De media berichten vrijwel uitsluitend over kommer en kwel terwijl initiatieven, organisatoren en medewerkers heel veel mooi werk verrichten. Er worden initiatieven genomen. Er zijn extra middelen. Er moet werk gemaakt worden van een toekomstplan. Wordt er ook werk gemaakt van een plan rond de beeldvorming van de kinderopvang?

6. Vragen van Ilse Malfroot

Ilse Malfroot heeft veel informatie gekregen waarover ze de komende periode schriftelijke vragen zal indienen. Ze wil in de eerste plaats een aantal politieke zaken scherpstellen. Er worden onvoldoende inspanningen geleverd om de verschillen tussen de subsidietrappen weg te werken. Voor het Vlaams Belang moet elk kinderopvanginitiatief gelijk behandeld worden en gelijke subsidies krijgen. Gelijke subsidies zullen de huidige discriminatie wegwerken waardoor een aantal problemen, zoals personeelsverloop, vanzelf opgelost zullen raken. Iedereen zal immers gelijk loon krijgen voor gelijk werk.

Uit de toelichting blijkt dat er nog altijd onvoldoende overleg wordt gepleegd met de zelfstandige sector. Er wordt ongetwijfeld gesproken met grote diensten en belangenorganisaties. Met de mensen die thuis kinderen opvangen, wordt evenwel niet gesproken. *Ilse Malfroot* betreurt dat er hoogstens over hen wordt gesproken.

Het is goed dat MeMoQ wetenschappelijk bestudeerd wordt maar hoe wordt er onderzocht of MeMoQ ook werkt op de werkvloer?

Het is een goede zaak en nodig dat er een subsidie komt voor tijdelijke vervangcapaciteit: 70 euro voor een volledige dag en 42 euro voor een halve. De beschikbare informatie roept meer vragen op dan ze antwoorden biedt. Mogen de betrokken kinderopvanginitiatieven meer kinderen opvangen dan waarvoor ze vergund zijn? Of kunnen alleen initiatieven met vrije plaatsen tijdelijke vervangcapaciteit bieden? Wat wordt bedoeld met een volledige en een halve opvangdag? Wat als een kind, eenmaal de schorsing is opgeheven, niet meer terug wil naar de oorspronkelijke kinderopvang? Welk overleg vindt daarover plaats? Die noodzakelijke maatregel lijkt, gezien het grote aantal vragen, snel en ondoordacht te zijn genomen.

Ilse Malfroot vraagt cijfers over het aantal stopzettingen. Veel opvanginitiatieven sluiten de deuren: vanwege de grote administratieve lasten of omdat ze het werk niet meer aankunnen. Daar is niet op ingegaan tijdens de toelichting.

Er worden initiatieven gesloten maar dat is niet altijd vanwege gevaarsituaties. Onthaalmoeders en kinderdagverblijven melden dat er nauwelijks inspectie is geweest en evenmin klachten zijn geregistreerd. *Ilse Malfroot* is er altijd van uitgegaan dat het voorzorgsprincipe toegepast wordt bij een gevaarsituatie. Op basis waarvan is men tot een sluiting overgegaan? Is er sprake van willekeur? Uiteindelijk zijn het de ouders maar ook de organisatoren die hiervan het slachtoffer zijn.

De opdracht van KPMG loopt tot februari 2023. Er is niets gezegd over de evaluatie van leidend ambtenaar Katrien Verhegge, die wordt bijgestaan door twee crisismanagers omdat de onderzoekscommissie vaststelde dat er een probleem is op de bevoegde administratie. Hoe verloopt die evaluatie? Welke maatregelen zijn eraan verbonden?

Over de kind-begeleiderratio wordt in alle talen gezwegen. Hoe is de al eerder vermelde ratio van 6,2 kinderen per begeleider berekend? Is dat gebaseerd op de personeelsaantallen per jaar?

VIVO heeft recent een e-mail verstuurd waarin het werkgevers oproept zich kandidaat te stellen voor #kiesvoorkinderopvang. Klopt het dat die e-mail alleen bedoeld is voor werkgevers op trap 2A en trap 3? Maken de trappen 0, 1 en 2B hier geen aanspraak op?

De basissubsidie voor trap 1 wordt met 50 procent verhoogd. Er is gewezen op het verschil tussen groeps- en gezinsopvang. Ilse Malfroot wil weten of het om vergunde of om gesubsidieerde plaatsen gaat? Welke verschillen zijn er in de kosten om een kind op te vangen doordat er een verschil wordt gemaakt tussen de groeps- en de gezinsopvang? Gaat de volledige trap 1 over naar trap 2?

Met de geplande overgang van trap 2B naar trap 2A wordt in feite het groeipad uitgevoerd dat in 2020 uit besparingsoverwegingen werd uitgesteld tot 2026. Wanneer stapt trap 2B over op trap 2A? Wat is het tijdspad van de investeringen in de verschillende trappen? Wanneer worden de verschillende trappen afgeschaft?

Ilse Malfroot deelt de zorgen van Freya Saeys over datamining.

In de regelgeving zal meer op handelen gefocust worden en minder op procedures. Volgen er meer inspecties ter plaatse, zowel bij de diensten als bij de onthaalouders? Ilse Malfroot benadrukt in dat verband het belang van onaangekondigde inspecties, behalve wanneer het om een vergunningsaanvraag gaat. Zorginspectie heeft het over een versterking voor de gezinsopvang waarbij de onthaalouder onder de verantwoordelijkheid van een organisator werkt. Bij problemen zullen organisatoren versneld worden opgevolgd. Onthaalouders aangesloten bij een organisator die minder goed functioneert, worden ook opgevolgd. Hoe zullen organisatoren concreet worden opgevolgd? Wordt er nagegaan of wat de organisator zegt ook correct is? Wordt er bij elke organisator onderzocht of de zwakke punten ook worden opgevolgd?

Sinds 29 juni 2022 zouden er 1045 plaatsen verdwenen zijn. Het gaat meer bepaald om 161 plaatsen in de gezinsopvang met vrije prijs, 235 in de groepsopvang met vrije prijs en 801 in de gezinsopvang met inkomenstarief. In totaal is het aantal plaatsen bij 135 initiatieven gedaald. Het goede nieuws is dat er 152 plaatsen zijn bijgekomen in de groepsopvang met inkomenstarief. Ilse Malfroot vraagt bevestiging van die cijfers.

7. Vragen van Celia Groothedde

Celia Groothedde vindt niets terug over de kind-begeleiderratio hoewel dat een van de dringendste punten was voor de onderzoekscommissie. Het is logisch dat aan de hand van een benchmark gezocht wordt naar de ideale ratio maar het staat tegelijk vast dat de huidige ratio te hoog ligt. Men had probleemloos dit jaar al een eerste stap kunnen zetten door het aantal kinderen per begeleider met één te laten dalen. Het was een duidelijk signaal geweest dat bovendien ingaat op een eis van de hele sector. Men had al een eerste stap kunnen zetten in een plan waar in de regeerperiode al werk van wordt gemaakt. Als dat niet wordt aangepakt, valt te vrezen dat de massale leegloop van de kinderopvang zal voortduren. Er wordt

gezegd dat men geen kindbegeleiders vindt maar in wezen gaat het verder: kindbegeleiders stoppen of beginnen er niet aan. Vlaanderen telt veel potentiële kindbegeleiders maar kindbegeleiders willen menselijk werk.

Recent heeft minister Benjamin Dalle gezegd dat er per kindbegeleider gemiddeld ongeveer zes kinderen zijn. Men zou dat gemiddelde kunnen berekenen op basis van de loonlijst maar die bevat tal van medewerkers die in de praktijk niet of alleen maar gedeeltelijk bij de kinderen staan, wat ook blijkt uit de verslagen van Zorginspectie. Men zou het ook kunnen berekenen door ter plekke te gaan maar de bezoeken van Zorginspectie zijn voorspelbaar. Voorts is het zo dat bij het berekenen van dat gemiddelde de coronajaren, toen de werkelijke bezetting veel lager was, ook in rekening zijn gebracht. Celia Groothedde wil verduidelijkt zien hoe het gemiddelde van zes kinderen is berekend.

Het actieplan 'Workforce in de kinderopvang' van het agentschap Opgroeien stelt 31 mei 2024 als einddatum voorop. Het is opvallend dat die datum samenvalt met het einde van de regeerperiode. Moeten de problemen tegen dan opgelost zijn of zal men dan pas met een plan komen? In dat laatste geval wordt de uitvoering uitgesteld tot de volgende regeerperiode en is het aan de volgende Vlaamse Regering om de kastanjes uit het vuur te halen.

Door het extra budget terug te schroeven van 115 tot 100 miljoen euro wordt eigenlijk erkend dat 15 miljoen euro bestemd was voor al eerder aangekondigd beleid. Uiteindelijk gaat er 92 miljoen euro naar de kinderopvang zelf waarvan er 500.000 euro naar het VECK gaat en een ander deel naar ICT. Het uiteindelijke uitbreidingsbedrag bedraagt dus 90 miljoen euro, wat volgens Celia Groothedde volstaat om het aantal kinderen per begeleider met één te verlagen.

Er wordt 7,5 miljoen euro gereserveerd voor Zorginspectie en het agentschap Opgroeien. Wat plannen beide administraties met dat bedrag? Er is bijvoorbeeld berekend hoeveel extra mensen er nodig zijn om de dossierbeheerders te ontlasten. Om hoeveel inspecteurs of dossierbeheerders gaat het precies?

De zelfsturende teams verdwijnen uit het agentschap Opgroeien. Celia Groothedde vraagt om dat te verduidelijken. Hoeveel extra mensen mogen er verwacht worden? Op welke wijze wordt er geschoven met het personeel? Ze vraagt voorts bevestiging van de indruk dat de organisatie van het agentschap Opgroeien redelijk ingrijpend verandert. Hoe hoog is het ziekteverzuim en het verloop onder de dossierbeheerders?

Hoe zal het budget van 7,5 miljoen euro worden verdeeld onder Zorginspectie en het agentschap Opgroeien?

Audit Vlaanderen zegt dat proactief onderzoek van de financiële en de administratieve situatie belangrijk is om een oordeel te vormen over een opvanginitiatief, om snel alle alarmsignalen op te vangen en te remediëren, en om fraude te detecteren. De persoon die daarvoor instond is niet langer in dienst. Is die functie ondertussen ingevuld? Op welke termijn zal dat gebeuren?

Het vertrouwen van de kinderopvang in Zorginspectie en het agentschap Opgroeien is gebroken. De kinderopvang wijst er geregeld op dat inspecties haastig worden uitgevoerd, en dat het niet om een evaluatie gaat maar om het afvinken van een lijst. De kinderopvang voelt zich niet als een klant behandeld door het agentschap Opgroeien. Welke maatregelen worden genomen om het vertrouwen te herstellen? Het gaat immers om meer dan een imago. Het gaat over de wijze waarop de kinderopvang wordt behandeld en over de reële arbeidsomstandigheden in de kinderopvang.

In de onderzoekscommissie is aangegeven dat een aantal dossiers dringend opnieuw geëvalueerd moet worden. Is dat ondertussen gebeurd? Welke opvolging is gegeven aan die vraag? Wat is daaruit voortgekomen?

Er is een enorme stijging van het aantal gevaarsituaties. Er is tijdens de onderzoekscommissie naar een verklaring gevraagd maar die is er niet gekomen. Is de reden ondertussen wel bekend?

Hoeveel opvangplaatsen en organisatoren zijn er op dit moment?

Celia Groothedde betreurt het dat Leo Van Loo niet aan de gedachtewisseling deelneemt. Hij kondigde aan te zullen onderzoeken of overtal en pedagogie beïnvloedende factoren zijn. Uit de analyse die Groen heeft gemaakt blijkt er een duidelijk verband te bestaan. Hoe worden overtal en pedagogie gewogen in het huidige wegingsinstrument? Is er onderzocht hoe oude wegingen zouden scoren volgens het huidige wegingsinstrument? Er is immers aangegeven dat het oude algoritme eigenlijk niet volstond.

Lokale besturen krijgen de mogelijkheid om zelf opvang te organiseren. Er worden middelen vrijgemaakt om tijdelijke vervangplaatsen te organiseren op trap 2A. Als die tijdelijke plaatsen terechtkomen bij een organisator op trap 0 of 1, zit hij/zij met een IKT-mix. Zullen ze moeten bijleggen om hun medewerkers op trap 0 en 1 te vergoeden? Lopen ze het risico dat ze er zelf bij inschieten?

Daarnaast vraagt Celia Groothedde opheldering over de subsidievermindering. Er kan (gedeeltelijk) gesloten worden vanwege onveiligheid of personeelstekort. In een rondzendbrief staat dat een initiatief op die manier onder de 220 dagen per jaar kan dalen. De vergunning wordt niet ingetrokken maar de vraag is of de subsidies zullen dalen?

Welke definitie van gevaar en van beleidsvoerend vermogen wordt er gehanteerd? Tijdens de onderzoekscommissie bleek dat niet helder te zijn.

In een aantal gevallen zullen er kortere inspectietermijnen gehanteerd worden. Wat zal dat tot gevolg hebben in de praktijk? Worden daarvoor extra middelen vrijgemaakt? Zijn er meer mensen beschikbaar? Worden de inspecties ingekort? Of is een kortere termijn onhaalbaar?

Vooraan in een inspectieverslag wordt vaak melding gemaakt van een bezettingsgraad die niet overeenstemt met wat op de vloer wordt vastgesteld. In 't Sloeberhuisje waren er twee mensen aanwezig, wat leidt tot een kind-begeleiderratio van 1 op 6,5. In het verslag staat dat opa Sloeber op het bewuste moment alleen was met 13 kinderen. Zijn dat de administratieve punten die eruit worden gehaald? Kan daar uitsluitel over worden gegeven?

Er is een MeMoQ-0-meting uitgevoerd toen de huidige regelgeving nog maar net in werking was. Er wordt al enkele jaren naar een uitgebreide 1-meting gevraagd. Celia Groothedde vraagt naar de timing.

Wat houdt taalcoaching op de vloer precies in? Betekent taalcoaching dat medewerkers in Brussel Nederlands kunnen leren op de werkvloer? Door de subsidie-trappen te verhogen kunnen er problemen opduiken in Brussel omdat de taaleisen mee stijgen. Wat als men niet kan tegemoetkomen aan de hogere eisen? Op welke wijze kan de Vlaamse overheid daaraan tegemoetkomen? Het gevaar bestaat dat die mensen overstappen naar ONE waardoor het tekort nog zou toenemen.

8. Vragen van Freya Perdaens

Freya Perdaens herinnert eraan dat de kind-begeleiderratio buiten de scope van de onderzoekscommissie viel maar toch is opgenomen in de aanbevelingen omdat die algemeen als relevant werd beschouwd. Ze wil de focus van deze gedachtewisseling daarom terugbrengen tot het opvolgen van de aanbevelingen van de onderzoekscommissie.

Drie maanden na oplevering van de aanbevelingen verwacht ze geen wonderen maar enkele zaken wil ze toch helderder stellen. Op slide 10 met de kerncijfers wordt zowel voor de gevaarsituaties als voor de handhaving het aantal betrokken locaties vermeld. Zijn er overlappingsen of moeten beide naast elkaar gelegd worden? Kan eruit worden afgeleid dat veel gevaarsituaties geen handhaving vereisen? Welke gevaarsituaties leiden standaard niet tot handhaving?

De cijfers op slide 10 over de gerechtelijke dossiers slaan op locaties die nog open zijn. Zijn er cijfers over het aantal geschorste of opgeheven locaties?

Het agentschap Opgroeien investeert in teamwerking. In de onderzoekscommissie is veel aandacht besteed aan het handavings- en het multiteam. In de inleidende toelichting is geen van beide vermeld. *Freya Perdaens* wenst geïnformeerd te worden over de huidige werking van beide teams.

Een ander aandachtspunt was de klachtenbehandeling. Niet de kwalificatie die wordt gegeven aan een melding is van belang, wel dat alle meldingen worden opgevolgd. Uit de toelichting lijkt dat inderdaad de bedoeling te zijn: de inhoud van de melding bepaalt de dispatching. *Freya Perdaens* wil vernemen hoe dat concreet verloopt. Wordt er doorgeschakeld? Verloopt de dispatching automatisch? Op welke wijze wordt er opgevolgd?

Het leek niet duidelijk wat organisatoren standaard moeten melden aan het agentschap Opgroeien. Doordat de meldingsplicht wordt verduidelijkt, zal ook duidelijk worden gemaakt wat er gemeld moet worden. Wanneer mag dat worden verwacht? Hoe zal dat er concreet uitzien?

Het dashboard voor de risico-inschatting is bestemd voor leidinggevendenden. Het is algemeen bekend hoe het gesteld was met het dashboard van de klantenbeheerders. Wanneer zullen ook de klantenbeheerders over een performant systeem beschikken zodat ze niet langer hoeven te puzzelen?

Hoe wordt het meerogenprincipe ingevuld? Een meerogenprincipe verhoogt de druk op de klantenbeheerders. Het aantal dossiers per klantenbeheerder daalt sterk. Hoe verhoudt zich dat tot het meerogenprincipe? Hoe draagt dat bij tot de beslissing om een probleemdossier aanhangig te maken?

Hoe verloopt de toewijzing van dossiers aan het VECK? Kan het VECK op eigen aangeven een dossier naar zich toetrekken? Op welk punt wordt het VECK bij een dossier betrokken?

De onderzoekscommissie beveelt logistiek personeel aan voor de kinderopvanginitiatieven zodat kindbegeleiders meer tijd overhouden om met de kinderen bezig te zijn. Welke stappen zijn er al gezet?

Het aantal inspecties wordt terecht gevoelig opgedreven. De spreekster hoopt dat de inspecteurs dat ook aankunnen. De wisselwerking met administratieve versterking is daarin belangrijk.

Hoe zal de opvolging van dossiers in samenwerking met het parket verlopen? Kan elke inspecteur of dossierbeheerder aangeven over welke dossiers er niets bekend is? Wordt dat structureel bijgehouden? Hoe kan men vermijden dat er gaten vallen?

De dossiers waarin een gerechtelijk onderzoek loopt zijn tweemaal geëvalueerd. Welk resultaat heeft dat opgeleverd? Hoe wordt dat opgevolgd?

III. Antwoorden van minister Benjamin Dalle

Minister *Benjamin Dalle* vindt de vraag naar een overzicht dat aangeeft op welke parlementaire aanbeveling een actielijn ingaat terecht. Zijn toelichting gaat evenwel van een ander uitgangspunt uit: het biedt inzicht in de verschillende processen in het agentschap Opgroeien en het Departement WVG afzonderlijk en in onderlinge samenwerking. Er is een coherent overzicht gegeven van de operationele processen, de samenwerkingsverbanden en de beleidsinitiatieven. Er is daarbij rekening gehouden met de aanbevelingen van de onderzoekscommissie, maar ook met de aanbevelingen van Audit Vlaanderen, het werk van Leo Van Loo en de beleidscontext. Er wordt een overzicht toegevoegd aan dit verslag waarin per actielijn een link wordt gelegd met de aanbevelingen van de onderzoekscommissie.

Er zijn veel vragen gesteld over het toekomstplan dat zou moeten volgen op die eerste belangrijke stap. Minister Benjamin Dalle gaat ervan uit dat alle fracties, ondanks de bekende meningsverschillen, grotendeels hetzelfde nastreven op lange termijn. Zo moet de kwaliteit van de zorg verzekerd worden. Kwaliteit van de kinderopvang moet vanuit het standpunt van baby's en peuters bekeken worden, maar ook van dat van hun ouders. Daarnaast moet het vertrouwen van de ouders versterkt worden. Het vertrouwen van ouders is, zeker in de opvanginitiatieven waar er grote problemen zijn opgedoken, beschaamd. In een aantal gevallen is ook het vertrouwen in de Vlaamse overheid beschaamd. Om dat alles te bereiken moet iedereen die actief is in de kinderopvang in staat worden gesteld om zijn/haar werk op een goede manier uit te voeren. Wie er actief is, moet gemotiveerd blijven omdat de werkcontext erop vooruitgaat. Zo moet het ook mogelijk zijn om nieuwe medewerkers aan te trekken.

De kind-begeleiderratio van één op acht of één op negen is het absolute maximum en geen streefcijfer. Allicht is dat zelfs geen aangewezen verhouding om op een pedagogisch verantwoorde wijze met baby's om te gaan. Om tot een betere verhouding te komen geeft de minister de voorkeur aan een geleidelijke aanpak door stap voor stap vooruit te gaan.

Er is gevraagd of de vermelde kind-begeleiderratio van één op zes representatief of realistisch is. De minister kan begrip opbrengen voor de kinderopvanginitiatieven die kwaad laten weten dat de ratio bij hen hoger ligt. De kind-begeleiderratio kan gebaseerd zijn op de loonlijst van de kindbegeleiders per initiatief. Het ondersteunend personeel wordt niet in rekening gebracht. Minister Benjamin Dalle baseert zich evenwel op de inspectieverslagen. Op basis van 3723 inspectiebezoeken afgelegd 1 januari 2018 en 20 april 2022 kwam Zorginspectie tot 5,79 aanwezige kinderen per kindbegeleider. Die cijfers zijn ondertussen geactualiseerd: tussen 1 januari 2018 en 8 september 2022 bedraagt de ratio 5,83 en tussen januari en september 2022 6,21.

Of dat cijfer de volledige realiteit kan beschrijven valt te betwijfelen. Gezien het om een gemiddeld cijfer gaat, zal de verhouding op sommige plaatsen hoger uitvallen dan één op acht of één op negen. Daarnaast vertegenwoordigen de inspectieverslagen niet noodzakelijk een wetenschappelijk verantwoorde steekproef. Het belangrijkste blijft dat het reëel aantal baby's en peuters per kindbegeleider moet dalen.

De onderzoekscommissie vraagt een benchmarkstudie over de kind-begeleiderratio. Minister Benjamin Dalle neemt die en alle andere aanbevelingen van de onderzoekscommissie ter harte. Het is belangrijk om ze grondig te bestuderen. Uit de beschikbare informatie blijkt de norm lager te liggen in de buurlanden. Er spelen evenwel nog enkele andere aspecten. In Nederland is de prijs niet vergelijkbaar met die in Vlaanderen en kampt men met capaciteitsproblemen. De benchmarkstudie moet de verhoudingen in kaart brengen en inzicht geven in de gevaren en uitdagingen verbonden met een verlaging. Het Steunpunt WVG gaat hiermee aan de slag.

Minister Benjamin Dalle beaamt dat het budget van 115 miljoen euro ook 15 miljoen euro omvat voor de voorzetting van het uitbreidingsbeleid vanaf 1 januari 2023. Dat is besproken, voorbereid en gepland. In 2023 en 2024 wordt stapsgewijs 15 miljoen euro geïnvesteerd in capaciteitsuitbreiding. De voorbije tien jaar is in capaciteit geïnvesteerd omdat ouders niet altijd plaats vinden.

Er gaat 92 miljoen euro naar de sector en 8 miljoen euro naar de administratieve omkadering: 470.000 euro voor ICT en gegevensuitwisseling tussen het agentschap Opgroeien en Zorginspectie, en 7,5 miljoen euro voor extra medewerkers voor Zorginspectie en het agentschap Opgroeien. Beide leidende ambtenaren zullen dat concretiseren in een personeelsplan dat op korte termijn wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

Het verschil tussen groeps- en gezinsopvang is terecht een aandachtspunt. Er is veel geïnvesteerd in de capaciteit van de groepsopvang maar ook de gezinsopvang verdient aandacht en waardering. De geïnvesteerde bedragen verschillen maar dat wordt verklaard door de verschillende kostenstructuur op het vlak van infrastructuur en medewerkers.

Voor de aangesloten onthaalouders sui generis volgt een volledige indexering van de onkostenvergoeding. Wie aan de voorwaarden voldoet, komt in aanmerking voor de jobbonus. De belangrijke vraag over hun statuut valt voor een deel onder de federale verantwoordelijkheid. Minister Benjamin Dalle verwacht daar veel van. De vergoeding van de zelfstandige onthaalouders wordt met 50 procent opgetrokken.

Minister Benjamin Dalle is benieuwd naar het Project 600 en laat dat nader bekijken. Het zal zaak zijn alle opties zonder taboes in overweging te nemen. Het is zaak om voor een structurele oplossing te zorgen. Of flexi-jobs tot een structurele oplossing zullen leiden, valt te betwijfelen. Pedagogen wijzen immers op het belang van continuïteit op het vlak van kindbegeleiders. Voor bepaalde tijdelijke of ondersteunende taken gelden uiteraard andere voorwaarden. De vraag naar logistieke ondersteuning is relevant. Het decreet Individueel Maatwerk en het permanent instroomkanaal bieden kansen om bepaalde doelgroepen een taak te geven in de kinderopvang. Doorstromen op de werkvloer mogelijk maken kan voor de logistieke medewerkers relevant zijn omdat het hen in staat stelt door te stromen tot kindbegeleider.

Er is budget vrijgemaakt voor de 1-meting van MeMoQ. Het dossier wordt afgerond in oktober 2022 om het vervolgens voor te leggen aan de Inspectie van Financiën.

Minister Hilde Crevits heeft eerder al gewezen op het belang van de evaluatie van de leidend ambtenaren om een en ander te objectiveren. In het najaar van 2022 is een reguliere evaluatie gepland.

Voor de tijdelijke vervangcapaciteit wordt in een forfaitair bedrag voorzien ongeacht de context, de subsidietrapp van het vervangen initiatief of het statuut van de medewerkers. Het is geen budgetneutrale operatie. Het stopgezette initiatief wordt

niet langer betoelaagd en die middelen worden gerecupereerd. Maar omdat met een forfaitair bedrag wordt gewerkt, zal dat – zeker wanneer het om een initiatief op trap 1 of trap 0 gaat – extra middelen kosten.

Voor het forfaitaire systeem geldt een tijdelijk kader van drie maanden om een oplossing te zoeken. De lokale besturen kunnen gemotiveerd eenmalig een verlenging van drie maanden vragen. Voor oplossingen op langere termijn wordt gerekend op een aantal decretale initiatieven.

Het is evident dat ook de organisatoren hierdoor gevat zijn. Organisatoren met een vergunning voor bestaande capaciteit die bereid zijn tijdelijk extra capaciteit aan te bieden, kunnen een aanvraag indienen. Het lokale bestuur coördineert. Omdat er snel gehandeld moet worden, wordt gewerkt in een regelluw kader. Er geldt geen aanvraagprocedure om een vergunning te verkrijgen. Op het vlak van de locatie, wordt de mogelijkheid geboden om een en ander breed te bekijken in de welzijnssector of op alternatieve locaties zoals scholen of jeugdwerkinfrastructuur.

Het Comité van Toezicht is al een tiental keer samengekomen. Het comité heeft één geformaliseerd advies geformuleerd, meer bepaald over het voorzorgsprincipe. Minister Benjamin Dalle laat nagaan of dat ter beschikking kan worden gesteld van het Vlaams Parlement.

De taken van Yves Demaeght van KPMG zijn geduid tijdens de toelichting. Hij moet zijn werkzaamheden – vaststellingen en beleidsaanbevelingen formuleren – afronden tegen februari 2023.

Er is budget vrijgemaakt om drieduizend plaatsen van trap 1 op trap 2A te laten overstappen. Men zal worden aangemoedigd om daarop in te gaan maar het blijft een vrijwillige overstap. De begrote drieduizend plaatsen vertegenwoordigen ongeveer 15 procent van de 21.560 plaatsen. De inschatting maken is niet evident, mee omdat tegelijk op trap 0 7206 initiatieven de kans krijgen om via trap 1 door te groeien naar trap 2A. De Vlaamse Regering gaat het engagement aan. Als het om meer dan drieduizend plaatsen blijkt te gaan, kan een begrotingsaanpassing worden overwogen. Het kan niet de bedoeling zijn dat men om budgettaire redenen niet kan doorstromen.

Eind oktober 2022 komt de stuurgroep samen om de geplande decreetwijzigingen te bespreken zodat ze in het voorjaar van 2023 in het Vlaams Parlement besproken kunnen worden. Het is niet de bedoeling zaken uit te stellen tot de volgende regeerperiode. Niet al het werk zal in juni 2024 af zijn maar alle noodzakelijke stappen worden nu al gezet.

Een aantal slechte voorbeelden vormden de aanleiding voor de onderzoekscommissie en andere bijkomende onderzoeken. In mei 2022 vroeg minister Hilde Crevits een doorlichting van de – op dat moment – 72 dossiers waarin het agentschap Opgroeien zich benadeelde partij had gesteld. Uit de doorlichting blijkt dat 55 voorzieningen hun status behouden: 36 blijven in reguliere opvolging, 8 zitten in een traject met opvolging door Zorginspectie en 11 blijven in handhaving. Daarnaast hebben 11 voorzieningen een zwaardere opvolgingsstatus gekregen, kunnen 4 voorzieningen een verbetering aantonen waardoor ze een lichtere status krijgen, is 1 voorziening gestopt na opheffing van de vergunning, en is, ten slotte, 1 voorziening in reguliere opvolging genomen na het bezoek van Zorginspectie. Om het beeld van de sector te versterken moet iedereen die de regels – al dan niet moedwillig – met voeten treedt, fors worden aangepakt. Er moet worden gezocht naar evenwicht tussen strikte opvolging van wie verkeerd handelt of fouten maakt, en voldoende aandacht en appreciatie voor de grote meerderheid die het wel goed doet.

De 72 locaties staan tegenover in totaal 6240 locaties waar opvang voor baby's en peuters wordt aangeboden, 1769 organisatoren en 95.670 plaatsen voor baby's en peuters. Daarnaast is er nog de buitenschoolse opvang met een kwaliteitslabel die 47.505 kinderen opvangt op 913 locaties. Schorsingen, sluitingen, inspectie of handhaving worden in de overgrote meerderheid van alle initiatieven goed aangepakt door directie en medewerkers. Het is belangrijk om die boodschap geregeld te herhalen omdat iedereen de opdracht heeft om de beeldvorming van de sector te versterken. Het komt het beleid toe de voorwaarden te verbeteren waarin de kindbegeleiders werken.

Communicatie en beeldvorming van de welzijns- en zorgsector in het algemeen, en van de kinderopvang in het bijzonder zijn bepalend voor de beoogde (zij)instroom. Het is alle hens aan dek om nieuwe mensen aan te trekken en de huidige aan boord te houden.

Minister Benjamin Dalle benadrukt dat het toekomstperspectief, dat rekening houdt met alle kwaliteitsaspecten zoals de kind-begeleiderratio, in overleg met de sector afgesproken zal worden. Een genuanceerde en stapsgewijze aanpak is aangewezen, samen met alle actoren. Dat zijn ten eerste de initiatiefnemers: naast het Consortium Kinderopvang zijn ook de vertegenwoordigers van de zelfstandige kinderopvang uitgenodigd, bijvoorbeeld om te overleggen over de besteding van het bijkomende budget. Daarnaast zijn er de academische wereld en de vertegenwoordigers van de ouders. Het moet duidelijk zijn dat er geen eenvoudige oplossingen zijn. Er is een belangrijke eerste stap gezet. Er wordt voortgegaan op hetzelfde elan om werk te maken van duurzame oplossingen.

IV. Antwoorden van Katrien Verhegge

Katrien Verhegge zegt dat de kerncijfers de ontvankelijke klachten zoals oorspronkelijke gedefinieerd, omvatten. Het IT-systeem met uniforme registratie is immers nog in ontwikkeling. Wel is het zo dat ongeacht het kanaal waarlangs een melding binnenkomt, alles als een klacht wordt beschouwd. De inhoudt primeert. Er wordt niet meer doorverwezen.

Op basis van de gegevens over de handhaving tussen 2019 en 2022 (situatie op 3 november 2022) stelt de spreekster vast dat er in totaal op 377 unieke locaties werd gehandhaafd.

Er is geen een-op-eenverhouding tussen de gevaarsituaties en de locaties in handhaving. Er is overlap maar niet elke gevaarsituatie leidt tot handhaving. Een gevaarsituatie kan immers incidenteel zijn of veroorzaakt worden door een infrastructureel probleem dat snel gerepareerd kan worden. Iedereen, ook bij het agentschap Opgroeien, is alerter. De instroom is groter. Daarom is het – ook voor de beeldvorming – belangrijk alles proportioneel te bekijken.

Doordat dit nog maar de eerste voortgangsrapportage is, staat nog veel werk op stapel. Er ligt veel werk op de plank dat samen met KPMG wordt aangepakt. Het gaat daarbij in de eerste plaats om de handhavingsprocessen. Het werk is nog lang niet af. Een schorsing duurt drie maanden. Die periode hoeft niet te worden uitgeput. Het is de bedoeling om de doorlooptijden te standaardiseren. Er wordt gezocht naar de plaats die ouders daarin kunnen innemen. Het zal niet volstaan om transparant te communiceren over handhavingsbeslissingen. Het zal zaak zijn hen, maar ook lokale besturen, daarbij te betrekken.

De eerste belangrijke stappen zijn gezet in de realisatie van de blauwdruk voor het klantenbeheer. De leidinggevenden zorgen voor vereenvoudiging omdat klantenbeheerders iemand nabij hebben die de opgesomde taken op zich neemt. Het

meerogenprincipe en de integratie van het multiteam zijn onderdelen van de blauwdruk. Al wat aan bod kwam tijdens de onderzoekscommissie functioneert nog voor zover het niet volledig in de blauwdruk is overgegaan. De handhavingsteams maken met hun expertise nog altijd deel uit van de teams. Naarmate de blauwdruk vorm krijgt zal worden beslist of het multiteam behouden blijft dan wel of hun expertise op een andere wijze georganiseerd kan worden.

Er is een workshop met KPMG georganiseerd over alle processen rond meldingen, signalen of klachten. Alle processen zullen nader uitgewerkt worden, net zoals de dispatching en toewijzing. Er zijn al enkele belangrijke stappen gezet maar de komende weken en maanden volgen nog andere belangrijke stappen.

Katrien Verhegge benadrukt dat het dashboard bestemd is voor het management van het klantenbeheer, en niet voor het management van het agentschap. Het is een eerste versterking van het klantenbeheer en het management ervan om dossiers op te volgen. Dankzij het overzicht weten klantenbeheerders waarmee ze aan de slag moeten gaan en kan de leidinggevende het team coachen en begeleiden.

Het datamining systeem omvat variabelen uit verschillende bronnen waarmee naar significante verbanden en patronen wordt gezocht. In de beide modellen zijn er dertien predictieve variabelen die samen een voorspellende waarde opleveren voor de opstart van handhaving of het voorvallen van een ernstig feit. Katrien Verhegge benadrukt dat het maar een van de instrumenten is om tot een onderbouwde risicoanalyse te komen. Een dossier zal nooit uitsluitend op basis van die predictieve variabelen in handhaving gaan. Na de kwantitatieve analyse volgt een kwalitatieve waarbij rekening wordt gehouden met alle informatie uit de inspectiebezoeken. In de toekomst zal ook rekening worden gehouden met de input van ouders of andere partners. Datamining, dat op veel plaatsen wordt gebruikt als basis voor risicoanalyse, wordt een louter ondersteunend instrument voor het klantenbeheer.

De voorbereidende teksten voor de aangepaste regelgeving zijn klaar.

Het is de verantwoordelijkheid van het agentschap Opgroeien om in handhaving risicogestuurd te werken. Daarnaast is het van belang dat organisatoren ook een goede risicoanalyse maken. Welke werkwijze hanteren zij om bij crisissen de risico's te beperken? Het mag niet leiden tot nieuwe administratieve procedures.

De samenwerking met het VECK is strikt afgebakend en focust op dossiers waarin sprake is van ernstige letsels en verwondingen, en er een risico is op kindermishandeling. Katrien Verhegge prijst zich gelukkig dat die samenwerking beperkt is gebleven tot dertien dossiers.

Aan de aanbeveling om Mentees en de pools te evalueren zal gehoor worden gegeven. Daarover wordt verslag uitgebracht tijdens een volgende gedachtewisseling.

Een dossier wordt nooit afgevinkt zo lang het kinderopvanginitiatief open is. De dossiers die zijn besproken door de onderzoekscommissie blijven in de aandacht van het agentschap Opgroeien. Dossieropvolging verloopt continu.

Als het Comité van Toezicht een plaats krijgt in de handavingsketen moet dat geformaliseerd worden. Daarnaast is een rechtsgrond nodig om dossiers en gegevens uit te wisselen met een externe partner. Het comité kan ook ex ante advies geven over individuele dossiers. Dat wordt in hun opdracht verankerd.

Met de drie referentiemagistraten van het parket zijn afspraken gemaakt. Het valt voor dat het agentschap Opgroeien geen inzage krijgt in een dossier waarvoor het zich benadeelde partij heeft verklaard. Bij dergelijke problemen met individuele parketten kunnen de referentiemagistraten in gesprek gaan met hun collega's.

Met de communicatie over personeelstekorten die aanleiding kunnen geven tot minder uren, wil het agentschap Opgroeien subsidieverlagingen vermijden door ermee rekening te houden in de bezettingsevaluatie.

Ondertussen hebben nog acht mensen klantenbeheer verlaten. Er is continu voor instroom gezorgd zodat het totaal aantal medewerkers gelijk bleef. Het ziektecijfer is op basis van de recentste voorlopige cijfers licht gedaald. Alle medewerkers hebben een zware periode achter de rug. Het is van belang hen blijvend te ondersteunen. Bij het uitwerken van de aanbevelingen moet voor hen de nodige zorgzaamheid aan de dag worden gelegd zodat ze hun werk goed kunnen blijven uitvoeren.

V. Antwoorden van Karine Moykens

Karine Moykens begrijpt waarom Koen Daniëls een link legt tussen inspectie van scholen en van kinderopvanginitiatieven. Zorginspectieverslagen over onthaalouders die thuis kinderen opvangen, bevatten vaak details over infrastructuur, wat gevoelig kan liggen. Om problemen met privacywetgeving en GDPR-regels te vermijden, is dat grondig onderzocht waardoor er zekerheid is over de aanpak in de inspectierapporten. De actieve openbaarheid over inspecties wordt bovendien op termijn gekoppeld aan openbaarheid over de handhaving door het agentschap Opgroeien volgend op de vaststellingen door Zorginspectie.

Het blijft de bedoeling dat alles op 19 december 2022 te lanceren. De beslissing is genomen. Er zijn geen drempels meer. Alles wordt voorbereid. Er is nog een weg te gaan: aanpassen van de ICT, koppelen met Modular en Edison, personeel opleiden om verslagen anders te schrijven en overleg plegen met de sector.

Het is niet de bedoeling om het plan van aanpak ook openbaar te maken. In de sector van de personen met een handicap moet de inrichtende macht het inspectieverslag en de brief van het VAPH met remediëringsopdracht kenbaar maken aan de gebruikers. Het is de bedoeling op analoge wijze te werken in de kinderopvang. Omwille van de transparantie voor de ouders wordt van de organisatoren verwacht dat ze het inspectierapport zelf kenbaar maken, wat hen meteen in de gelegenheid stelt om aan de ouders uit te leggen hoe ze omgaan met de opmerkingen. Er wordt onderzocht of dat in de regelgeving verankerd kan worden.

Een aandachtsvoorziening is niet hetzelfde als een advies tot handhaving. Alleen Zorginspectie gebruikt de term aandachtsvoorziening. Het gaat om een voorziening waar de gemonitorde situatie geen gevaar inhoudt, evenmin noopt tot een advies tot handhaving, maar een en ander erop wijst dat de voorziening snel opnieuw geïnspecteerd moet worden om te vermijden dat de situatie negatief evolueert. Het is zaak met het agentschap Opgroeien die term te verduidelijken en te objectiveren wanneer er moet worden opgetreden.

De middelen voor bijkomend personeel draaien de besparingen meer dan terug. Er is immers altijd voor geopteerd om niet te besparen op inspecteurs.

Zorginspecteurs die infrastructuur of de financiële situatie inspecteren, zien tegelijk toe op alle andere aspecten. Zodra het personeelsplan is goedgekeurd, komt er extra personeel bij. Er wordt onderzocht of het aangewezen is een extra consultant in dienst te nemen die het hele zorginspectietraject begeleidt. De administratie wordt uitgebouwd. De medewerkers zullen extra ondersteuning kunnen gebruiken om de nieuwe situatie de baas te kunnen. Het zal zaak zijn om wat inspecteurs nu al doen, nog aan te scherpen. De inspectietermijnen kunnen worden ingekort als het personeelsplan wordt goedgekeurd en er meer inspecteurs in dienst kunnen

worden genomen en opgeleid. De nieuwe medewerkers zullen er niet van de ene dag op de andere zijn.

Het is niet zo dat Zorginspectie aangesloten onthaalouders niet zal inspecteren. Om alle locaties te inspecteren, heeft Zorginspectie veel extra inspecteurs nodig. Daarom wordt er risicogestuurd gewerkt. De tweehonderd diensten worden geïnspecteerd. Daarbovenop worden er jaarlijks – naast de inspecties na klachten – nog ongeveer 350 onthaalouders geïnspecteerd. Ook als een dienst goed scoort, zullen er aangesloten onthaalouders geïnspecteerd worden.

De parketten zullen niet automatisch alle informatie bezorgen. De referentiemagistraten hebben geen hiërarchische bevoegdheid over hun collega's. Zij kunnen informeren naar de stand van zaken maar niet dwingen om informatie te bezorgen aan de administratie. Karine Moykens hoopt dat het parket dankzij de beoogde vorming beter inzicht zal verwerven in het agentschap Opgroeien en Zorginspectie. Mogelijk verhoogt dat de bereidheid bij de parketmagistraten om informatie door te geven. Dat alles staat evenwel nog niet met zekerheid vast.

Telkens Zorginspectie zich benadeelde partij stelt, moet Karine Moykens als secretaris-generaal van het Departement WVG het dossier tekenen. Er is een overzicht dat door haar secretariaat up-to-date wordt gehouden als er bijvoorbeeld een antwoord komt van parket of recherche. Van bijkomende administratieve overlast zal geen sprake zijn.

In het kader van Zorginspectie 3.0 is beslist om voortaan in alle sectoren met adviezen te werken. Tot nog toe worden alleen in de kinderopvang adviezen geformuleerd. Daarnaast zullen de adviezen meer gedifferentieerd worden. Dat zal in samenspraak met het agentschap Opgroeien verlopen, waar ook werk wordt gemaakt van differentiatie. Er is op dit ogenblik nog geen concreet voorstel. Zorginspectie en het agentschap Opgroeien zijn dat samen aan het ontwikkelen.

Karine Moykens benadrukt dat inspecties altijd onaangekondigd en risicogestuurd zijn. Er zijn bovendien geen plannen om dat te wijzigen. Daarnaast is het zo dat inspectiebezoeken onmogelijk voorspelbaar zijn. De spreekster betreurt dat het idee de ronde blijft doen.

Een inspectieverslag begint met een samenvatting van wat in de globaliteit van het inspectiebezoek is vastgesteld. In het concrete dossier waarnaar Celia Groothedde verwijst zijn er twee mensen aanwezig geweest. Over de middag, wanneer kinderen rusten, kan mag men op één kindbegeleider terugvallen. Eén kindbegeleider was ondertussen even weg om te eten. Dat alles betekent niet dat wanneer op een bepaald moment wordt vastgesteld dat een norm overschreden wordt, dat als tekort kan worden gemeld. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat er tijdens het inspectiebezoek voldoende kindbegeleiders zijn maar dat uit het aanwezigheidsregister blijkt dat de norm niet altijd wordt gevolgd. Daarvan wordt melding gemaakt in het inspectieverslag. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de inleidende samenvatting en het verslag zelf dat alle mogelijke elementen vermeldt.

VI. Replieken

Koen Daniëls is tevreden dat de organisatiestructuur niet het enige element is waarmee rekening wordt gehouden bij datamining, maar wijst erop dat door te werken op basis van de huidige databank een vertekend beeld dreigt te ontstaan. Een van de redenen waarom de onderzoekscommissie is opgericht was de vaststelling dat de bestaande data onvoldoende aangaven dat er iets aan de hand was. Er is gezegd dat de diensten geïnspecteerd zullen worden, maar niet alle individuele locaties. Wat bij één onthaalouder wordt vastgesteld, is niet de facto een

algemeen probleem. Datamining plaats alles op eenzelfde schaal. Het huishoudelijk reglement niet ophangen houdt dan hetzelfde in als gevaar op mishandeling. Hij waarschuwt voor een vertekend beeld dat nogmaals versterkt wordt vanwege de gebruikte data.

Hij is het niet eens met het voornemen om de reactie op het verbeterplan met de inspectieverslagen niet te publiceren op een overheidssite. De voorgestelde aanpak leidt ertoe dat alleen ouders die al gebruikmaken van een kinderopvang op de hoogte worden gebracht. Voor ouders die nog op zoek zijn naar een kinderopvang, is de informatie niet vindbaar.

Lise Vandecasteele dringt aan op meer perspectief. De sector voert al maandenlang actie. Er zijn al drie actiegroepen die aan de alarmbel trekken. Zij willen perspectief op de toekomst. De sector loopt leeg omdat kindbegeleiders vertrekken. De geleidelijke aanpak geeft niet aan hoe toegewerkt zal worden naar een lagere kind-begeleiderratio. Minister Benjamin Dalle geeft zelf aan dat één op acht of negen er niet toe leidt dat op een duurzame pedagogische wijze kan worden omgegaan met de baby's en peuters. Kindbegeleiders geven aan dat ze 's ochtend of 's avonds voor meer dan acht of negen kinderen zorgen. Wat is de eerstvolgende stap die zal worden genomen om tot een lagere kind-begeleiderratio te komen? Wanneer volgt die stap? Welk budget wordt ervoor vrijgemaakt?

Volgens Katrien Verhegge is het logisch dat meer adviezen tot handhaving tot meer opheffingen en schorsingen leiden. Het aantal adviezen tot handhaving stijgt van 157 naar 180. Het aantal opheffingen en sluitingen stijgt van 9 naar 34. Lise Vandecasteele kan daar alleen maar uit besluiten dat er strenger wordt opgetreden. Van een geleidelijke evolutie is volgens haar geen sprake. Wat is daar de oorzaak van? Werd er vroeger te mild opgetreden?

Freya Saeys herhaalt haar vraag over de verplichte samenwerking in lokale en bovenlokale netwerken. Daarvan is immers geen sprake in de aanbevelingen van de onderzoekscommissie.

In de dossiers die de onderzoekscommissie heeft kunnen inkijken, waren er ook over onthaalouders bij. Het was onmogelijk verschillen vast te stellen naargelang statuut, rechtsvorm of organisatievorm. De spreekster betreurt dat datamining dat onderscheid wel maakt. Het is goed dat het aantal inspecties, twee per drie jaar, wordt gelijkgetrokken. Wie een dienst inspecteert, merkt niet wat er op het terrein gebeurt. De dienst is vaak niet op de hoogte van wat er op het terrein gebeurt.

Hannes Anaf begrijpt nog altijd niet waarom de kind-begeleiderratio niet is vermeld tijdens de inleiding. Dat wekt het vermoeden dat er weinig rond gaat gebeuren. Het is logisch dat er geleidelijk en op basis van een plan wordt gewerkt. Er wordt een valse tegenstelling opgeroepen: er zijn medewerkers nodig om de kind-begeleiderratio naar beneden te halen maar zonder lagere ratio zullen mensen de sector blijven verlaten. Het zal zaak zijn in beide te investeren om uit de problemen te raken. Wat is de timing voor de benchmark die het Steunpunt WVG zal uitvoeren?

Celia Groothedde vraagt concreter informatie over de aanpak van de kind-begeleiderratio. In de toelichting is daar immers niets over gezegd. De ratio's van de buurlanden zijn bekend. Er is volgens de spreekster geen tijd meer om nog op een benchmarkstudie te wachten. De sector voert niet zomaar actie. Het is tijd om de ernstige signalen te capteren.

Er is bevestigd dat het belangrijk is om het vertrouwen in de diensten te herstellen. Daar is nog geen spoor van bij de kinderopvang. Daarvoor zijn concrete acties nodig. Dat er geen zijn vermeld, baart Celia Groothedde zorgen.

Hoe worden werkvloer en ouders betrokken bij het overleg?

Het VECK, het middenveld en de experts geven de voorkeur aan een sterk multifunctioneel team. Maar de indruk ontstaat dat alleen het VECK als partner wordt bevestigd.

Freya Perdaens herhaalt haar vraag naar de rol, werking en situering van het handhavings- en het multiteam. Het Comité van Toezicht moet decretaal verankerd worden omdat het een rol vervult in het handhavingstraject. Het lid vraagt dat nader te duiden.

Minister *Benjamin Dalle* laat de stuurgroep nagaan of transparantie geboden kan worden over de reactie van een kinderopvanginitiatief op de vaststellingen van Zorginspectie. De Vlaamse overheid is op basis van het Bestuursdecreet verantwoordelijk voor de documenten van Zorginspectie en het agentschap Opgroeien. Daarbij wordt de nodige zorg besteed aan de privacy. Er is uitgelegd hoe op basis van de uitgebreide verslagen rapporten opgesteld zullen worden waaruit privacy-gevoelige gegevens zijn gefilterd. Omdat de reactie van een kinderopvanginitiatief geen overheidsdocument is, moet worden onderzocht hoe zich dat verhoudt tot het Bestuursdecreet en hoe dat georganiseerd moet worden.

De benchmark moet tegen het voorjaar van 2023 gerealiseerd worden door het Steunpunt WVG. Volgens minister Benjamin Dalle wordt er eerder simplistisch geoordeeld over die studie. Het gaat om meer dan alleen de verhouding tussen het aantal kinderen en kindbegeleiders. Een vergelijking van de verschillende ratio's kan theoretisch gezien snel uitgevoerd worden op basis van de beschikbare cijfers. Al zou de vraag rijzen waarop de cijfers precies gebaseerd zijn en of ze vergelijkbaar zijn. Zijn ze gebaseerd op loonlijsten of inspectiegegevens? Op welk moment zijn de cijfers vastgelegd? In de praktijk moet met tal van andere elementen rekening worden gehouden, die bovendien niet altijd onder het beleidsdomein WVG vallen: capaciteit, prijs, betoelaging, fiscaliteit enzovoort. Wie de benchmark grondig wil uitvoeren, moet daar de nodige tijd en ruimte voor krijgen.

Er is eensgezindheid over de doelstellingen en over de vaststelling dat negen kinderen per begeleider te veel is. Negen is een maximum en geen streefcijfer. Minister Benjamin Dalle nodigt Lise Vandecasteele uit om na te gaan of haar voorstel van decreet tot wijziging van het decreet van 20 april 2012 houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters, wat de verlaging van de kindnorm betreft (*Parl.St.* VI.Parl. 2022-23, nr. 1435/1) de oplossing biedt. Hij heeft daar ernstige twijfels bij.

Op korte termijn – meer bepaald vanaf 1 januari 2023 – wordt er voor extra middelen gezorgd. De sector zal gemotiveerd moeten worden om te evolueren richting trap 2A. Dat alles is een eerste belangrijke stap waarop voortgewerkt moet worden. Minister Benjamin Dalle is ervan overtuigd dat die stap effect zal hebben op de reële verhouding tussen kinderen en begeleiders. Een betere betoelaging schept extra mogelijkheden in de betoelaagde initiatieven.

Katrien Verhegge antwoordt dat behoedzaam wordt omgegaan met datamining. Het is belangrijk dat datamining op termijn doet wat het kan, maar ook niet meer. Ze deelt de geformuleerde bezorgdheden.

Voor Lise Vandecasteele verwijst ze naar de kerncijfers op slide 10. Er is een stijging in absolute aantallen. Er zijn meer vergunningen opgeheven. Vanaf 2022 is er meer en duidelijker bewijsmateriaal over gevaarsituaties. Dat leidt vaak tot een dringende schorsing. Het gaat om een samengaan van grotere alertheid bij het agentschap Opgroeien met duidelijker materiaal waarop men zich kan baseren. Waar nodig wordt onderbouwd gehandhaafd. Ingrijpen door schorsen en opheffen

gebeurt zo weinig mogelijk maar als de integriteit ernstig in gevaar wordt gebracht, moet dat.

De lokale en bovenlokale samenwerking vloeit voort uit de visietekst 'Vroeg en nabij' die met de sector is uitgewerkt. De kinderopvang is niet geïsoleerd maar ingebed in een lokaal geheel. Dat moet nog verder vorm krijgen.

Ze bevestigt dat het VECK versterkt wordt.

Het handhavingsteam was een onderdeel van het klantenbeheer met specifieke expertise voor handhaving. Ze coachten of ondersteunden de andere klantenbeheerders. Zij zijn ondertussen duidelijk ingebed in het team. Hun expertise is geïntegreerd in het team. Bij het verder uitwerken van de blauwdruk wordt onderzocht welke generalistische expertise geldt voor alle klantenbeheerders.

Het multiteam zorgde voor pedagogische, financiële of juridische expertise. Dankzij de geplande versterking zal elk team met die expertise uitgebreid kunnen worden. De multi-expertise zal in elk klantenbeheerteam ingekanteld worden. Ook dat vloeit voort uit de uitwerking van de blauwdruk.

Het Comité van Toezicht speelt een rol in het handhavingstraject omdat het ex ante advies kan verlenen over individuele dossiers. Daarnaast zal het het handhavingsbeleid evalueren op basis van concrete dossiers. Dergelijke informatie ter beschikking stellen kan niet zonder decretale basis.

Stefaan SINTOBIN,
voorzitter

Koen DANIELS
Katrien SCHRYVERS
Freya SAEYS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CEGO	Centrum voor Ervaringsgericht Onderwijs
GDPR	General Data Protection Regulation (= algemene verordening gegevensbescherming, AVG)
IKT	inkomenstarief
KPMG	Kleynveld Peat Marwick Goerdeler
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
MeMoQ	Meten en Monitoren van de kwaliteit in de kinderopvang van baby's en peuters
ONE	Office de la Naissance et de l'Enfance
STEM	Science, Technology, Engineering, Mathematics
UGent	Universiteit Gent
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VECK	Vlaams Expertisecentrum Kindermishandeling
VIVO	Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de Social profit
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)